

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.9.2025
COM(2025) 598 final

2025/0265 (CNS)

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

**de instituire a Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară și
dezafectare pentru perioada 2028-2034 și de abrogare a Regulamentelor (Euratom)
2021/100 și (Euratom) 2021/948**

{SWD(2025) 254 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Prezenta expunere de motive însoțește propunerea Comisiei de regulament (Euratom) al Consiliului de instituire a Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare pentru perioada 2028-2034 („ICSN-D”)¹. Propunerea este formulată în contextul următorului cadru financiar multianual (CFM), astfel cum se prezintă în *Calea către următorul cadru financiar multianual*². Instrumentul este planificat să intre în vigoare în 2028, odată cu începutul următorului CFM³.

Motivele care stau la baza propunerii

În efortul de a raționaliza angajamentele Comunității Europene a Energiei Atomice și de a reduce sarcina administrativă pentru adoptarea noii propuneri, prezentul regulament reunește următoarele instrumente externe și interne existente în prezent:

- (1) Regulamentul Consiliului de instituire a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară (ICSN)⁴, care vizează cooperarea UE în materie de securitate nucleară și radiologică cu țările partenere;
- (2) programele financiare destinate dezafectării instalațiilor nucleare și gestionării deșeurilor radioactive^{5,6}, care vizează activitățile de dezafectare întreprinse în Bulgaria și Slovacia⁷, precum și la amplasamentele JRC din Geel, Ispra, Karlsruhe și Petten⁶.

Propunerea ICSN-D este motivată de doi factori principali: 1) intenția fermă a Comisiei de a continua actualul ICSN în următorul CFM; 2) obligații legale de a continua lucrările de dezafectare în curs ale JRC. Ca atare, activitățile planificate ale noului instrument reprezintă o continuare a celor practicate în cadrul actualului ICSN și al programului JRC de dezafectare nucleară și de gestionare a deșeurilor nucleare (PDNGDN). De asemenea, au fost introduse câteva mici modificări pentru a valorifica învățămintele desprinse din punerea în aplicare a [CFM](#) 2021-2027, pentru a ține seama de evoluțiile recente din domeniul tehnologiei nucleare și pentru o mai bună adaptare la posibilele schimbări aduse de contextele și prioritățile viitoare ale UE.

Componenta externă și cea internă rămân distincte atunci când este necesar, astfel încât resursele să poată fi alocate clar, iar diferitele nevoi să poată fi luate în considerare. Componenta externă a instrumentului va completa instrumentul „Europa globală”, iar componenta sa internă va urmări obiectivele actualului PDNGDN al JRC.

¹ Propunere de regulament (Euratom) al Consiliului de instituire a Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare pentru perioada 2028-X, 16.5.2025.

² Calea către următorul cadru financiar multianual, Strasbourg, 11.2.2025, COM(2025) 46 final.

³ Comunicarea COM(2025) 570: Un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului - cadrul financiar multianual 2028-2034: [26ff3426-b1db-44d5-ad9c-a646febb3222_en](#).

⁴ Regulamentul (Euratom) 2021/948 al Consiliului din 27 mai 2021 – Instrumentul european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară, care completează IVDCI – Europa globală pe baza Tratatului Euratom.

⁵ Regulamentul (Euratom) 2021/100 al Consiliului din 25 ianuarie 2021 de instituire a unui program financiar specific pentru dezafectarea instalațiilor nucleare și gestionarea deșeurilor radioactive.

⁶ Regulamentul (UE) 2021/101 al Consiliului din 25 ianuarie 2021 de instituire a programului de asistență pentru dezafectarea nucleară a centralei nucleare Ignalina din Lituania.

⁷ Pentru aceste programe de dezafectare nu sunt prevăzute noi credite de angajament, ci doar credite de plată.

Problemele pe care își propune să le rezolve propunerea

Asigurarea unui nivel înalt de securitate nucleară, precum și a unei radioprotecții adecvate a populației și a personalului expus radiațiilor la locul de muncă a reprezentat întotdeauna o prioritate pentru Uniunea Europeană. Întrucât accidente nucleare de amploare pot avea impact transfrontalier, iar contaminarea radioactivă se poate răspândi în mai multe țări, Euratom a urmărit în mod constant cooperarea în materie de securitate nucleară cu țările partenere, în special cu cele situate în proximitatea geografică, dar și cu cele mai îndepărtate.

Instrumentul pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare contribuie la sporirea securității nucleare și radiologice în țările partenere, cu scopul de a asigura securitatea nucleară pentru cetățenii UE și de a proteja mediul. Instrumentul prezintă un interes direct pentru Comunitate, deoarece reducerea amenințării potențiale a accidentelor nucleare sau a radiațiilor în țările din afara UE sporește siguranța și securitatea nucleară în UE, precum și siguranța globală cu privire la utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare.

Tratatul Euratom a instituit Centrul Comun de Cercetare Nucleară (care a devenit în prezent JRC) ca institut de cercetare responsabil cu derularea programelor de cercetare nucleară și cu realizarea altor sarcini atribuite de Comisie. JRC deține în prezent instalații de cercetare nucleară în patru state membre, și anume în Geel (Belgia), Karlsruhe (Germania), Ispra (Italia) și Petten (Țările de Jos). Unele dintre aceste instalații sunt închise definitiv, iar altele sunt încă în funcțiune. JRC este responsabil cu gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului nuclear uzat și a deșeurilor radioactive în aceste instalații, în conformitate cu directiva europeană corespunzătoare⁸ și cu reglementările relevante din țările-gazdă.

Comisia Europeană răspunde pentru dezafectarea instalațiilor nucleare scoase din utilizare, în conformitate cu planurile de dezafectare prezentate autorităților de securitate nucleară din statele membre gazdă respective. Demersul este în desfășurare, iar componenta internă a instrumentului urmărește continuarea și promovarea acestor activități și diseminarea cunoștințelor valoroase dobândite în timpul procesului de dezafectare și de manipulare a deșeurilor radioactive, atât la amplasamentele JRC, cât și în cadrul programelor de asistență pentru dezafectare nucleară (PADN)⁹, către toate statele membre ale UE.

Prin urmare, noul instrument își propune să îndeplinească două cerințe prevăzute în temeiul juridic al Comunității Euratom.

Obiective principale

Componenta externă: promovarea unor niveluri înalte de securitate nucleară și radioprotecție, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului nuclear uzat și a deșeurilor radioactive și aplicarea unor garanții eficiente și eficace în țările partenere. Acest obiectiv va fi atins prin transferarea expertizei și a bunelor practici din sfera UE către principalele părți interesate din țările partenere, inclusiv prin crearea de parteneriate cu autoritățile de reglementare din domeniul nuclear și cu organizațiile lor de asistență tehnică.

Componenta internă: continuarea dezafectării instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele relevante ale JRC, în conformitate cu nevoile identificate în planurile de dezafectare respective, și gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat, a materialelor nucleare și a deșeurilor radioactive asociate.

⁸ Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului din 19 iulie 2011 de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive (JO L 199, 2.8.2011, p. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁹ JO L 236, 23.9.2003, p. 944; JO L 157, 21.6.2005, p. 29; JO L 157, 21.6.2005, p. 11; JO L 236, 23.9.2003, p. 33.

Context instituțional

Angajamentul european de sprijinire a cooperării internaționale în materie de securitate nucleară a început în perioada 1991-2006, după accidentul de la Cernobîl, cu „asistență tehnică pentru Comunitatea Statelor Independente”. De-a lungul a peste trei decenii, diverse instituții ale CE și organizațiile de experți din cadrul Comunității Euratom au acumulat cunoștințe de specialitate și experiență considerabile în întregul domeniu al securității nucleare.

În ceea ce privește componenta internă a instrumentului, Comisia Europeană a instituit în 1999 un program de dezafectare prin care să abordeze moștenirea activităților de cercetare nucleară din trecut și activitățile derulate în prezent. Începând de atunci, activitățile de dezafectare de la toate amplasamentele JRC sunt coordonate de o direcție dedicată, cu un program specific. Prezenta propunere vizează utilizarea eficientă și adecvată a cunoștințelor instituționale relevante perioada următorului CFM. JRC a inițiat un program de gestionare a cunoștințelor în cadrul actualului CFM pentru a împărtăși experiența și know-how-ul acumulate în timpul activităților de dezafectare în curs finanțate de UE la amplasamentele JRC, în Lituania, Slovacia și Bulgaria.

- **Coerența cu dispozițiile de politică deja existente în domeniul de politică vizat**

Dispoziții de politică relevante existente

Componenta externă oferă un cadru favorabil prin care politicile de acțiune externă și obligațiile internaționale privind securitatea nucleară și radiologică pot fi puse în aplicare în cooperare cu țările partenere. În acest sens, ea reprezintă o continuare adaptată a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară (ICSN) instituit prin Regulamentul (Euratom) 2021/948. Prin urmare, componenta externă va completa Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” și va continua să urmărească următoarele obiective:

- promovarea unui nivel înalt de securitate nucleară și de radioprotecție;
- promovarea gestionării în condiții de siguranță a combustibilului nuclear uzat și a deșeurilor radioactive;
- promovarea unor garanții eficiente și eficace pentru materialele nucleare.

Propunerea privind componenta externă include următoarele îmbunătățiri în comparație cu actualul ICSN:

- asigurarea sprijinului pentru utilizarea în condiții de siguranță a tehnologiilor inovatoare (cum ar fi reactoarele modulare mici) în urma evoluțiilor posibile și preconizate ale aplicațiilor tehnologiei nucleare;
- furnizarea unui răspuns rapid și adecvat în cazuri excepționale (inclusiv în situații de război);
- extinderea domeniului de aplicare al sprijinului la operatorii centralelor nucleare;
- creșterea sprijinului destinat îmbunătățirii pregătirii pentru situații de urgență și a capacităților de răspuns;
- creșterea sprijinului destinat activităților de remediere a mediului, pentru a contribui mai mult la eforturile globale de protejare a mediului;
- facilitarea unei abordări mai cuprinzătoare a punerii în aplicare, inclusiv în ceea ce privește selectarea procedurilor de acordare a ajutorului și a beneficiarilor cooperării.

Componenta internă a ICSN-D urmărește să continue și să promoveze activitățile de dezafectare în curs ale JRC. În acest sens, ea poate fi considerată, de asemenea, continuarea directă a actualului PDNGDN al JRC, instituit prin Regulamentul (Euratom) 2021/100. Prin urmare, ea va urmări obiective similare cu cele ale actualului PDNGDN, cum ar fi diseminarea către statele membre ale UE a know-how-ului obținut cu privire la dezafectare.

- Propunerea conține și un element nou pentru componenta internă: un calendar concret pentru negocieri cu statele membre în cauză privind transferul potențial al răspunderii nucleare de la JRC către statul membru gazdă.

Calendarul propunerii

Componenta externă va înlocui ICSN în 2028, pentru a asigura continuarea neîntreruptă a activităților conexe.

Componenta internă a ICSN-D va înlocui planul PDNGDN al JRC, pentru a asigura continuarea neîntreruptă a activităților de dezafectare ale JRC.

• Coerența cu alte politici ale UE

La punerea în aplicare a prezentului regulament, se va asigura coerența cu alte domenii ale acțiunii externe și cu alte politici relevante ale UE. Conform principiilor reflectate în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă¹⁰ a Organizației Națiunilor Unite și consolidate prin Pactul verde european¹¹, aceasta prevede, printre altele, luarea în considerare a impactului tuturor politicilor asupra dezvoltării durabile la toate nivelurile – național, în cadrul UE, în alte țări și la nivel mondial.

Pentru a maximiza impactul intervențiilor, se vor urmări sinergii cu acțiunile din cadrul altor programe ale UE. Acțiunile finanțate în cadrul componentei externe a prezentei propuneri ar trebui să fie coerente și complementare cu cele desfășurate în cadrul instrumentului „Europa globală”¹², al Deciziei de asociere peste mări, inclusiv Groenlanda¹³, precum și al politicii externe și de securitate comune.

Componenta internă își propune să caute potențiale sinergii la nivelul UE și la nivel internațional în ceea ce privește gestionarea cunoștințelor și diseminarea informațiilor valoroase obținute în cursul punerii în aplicare a PDNGDN al JRC în Lituania, Slovacia și Bulgaria (PADN). Aceasta va include transferul activ de cunoștințe către autoritățile de securitate nucleară din UE, către operatorii care se ocupă de dezafectare și către organizațiile de gestionare a deșeurilor radioactive, precum și cooperarea cu organizațiile internaționale (cum ar fi Agenția Internațională pentru Energie Atomică și Agenția pentru Energie Nucleară a OCDE).

¹⁰ <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

¹¹ Pactul verde european, COM(2019) 640 final, Comisia Europeană, Bruxelles, 11.12.2019.

¹² Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a instrumentului „Europa globală”, 2025/551, 16.7.2025. [Europa globală – Comisia Europeană](#).

¹³ Propunere de decizie a Consiliului (UE) privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda, DG XXX, xx.x.2025 (a se completa când propunerea este gata).

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temeiul juridic

Temeiul juridic al prezentei propuneri este articolul 203 din Tratatul¹⁴ de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice („Comunitatea”).

Articolul 203 din Tratatul Euratom¹⁵ stă la baza procedurii prin care au fost instituite instrumentele juridice antecedente care vizează atât componenta internă, cât și pe cea externă. Acesta împuternicește Consiliul, la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, să adopte dispozițiile corespunzătoare pentru a urmări obiectivele Comunității Euratom.

• Subsidiaritatea (în cazul competențelor neexclusive)

UE nu are competență exclusivă în ceea ce privește cooperarea în materie de securitate nucleară cu țările din afara UE. Multe state membre ale UE nu numai că sunt semnatare ale unor tratate multilaterale relevante sub egida organizațiilor internaționale (cum ar fi Agenția Internațională pentru Energie Atomică, ONU sau AEN a OCDE), ci au și acorduri bilaterale cu alte țări privind utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare. Aceste acorduri pot cuprinde activități comune de cercetare și dezvoltare sau furnizarea de asistență profesională în anumite domenii ale tehnologiei nucleare. Autoritățile naționale de reglementare în domeniul securității nucleare încheie adesea acorduri bilaterale de cooperare cu autoritățile de reglementare din țările partenere pentru a promova schimbul de informații în materie de reglementare și pentru a face schimb de experiență. Pe lângă Asociația Mondială a Operatorilor Nucleari, operatorii centralelor nucleare cooperează de obicei unii cu ceilalți prin intermediul unor „cluburi ale utilizatorilor” internaționale care reunesc operatorii unui anumit tip de centrală nucleară pentru a face schimb de bune practici și de experiențe legate de exploatare.

- În ciuda acestei palete bogate de posibilități de cooperare multilaterală și bilaterală aflată la dispoziția statelor membre ale UE, cooperarea în materie de securitate nucleară cu țările partenere sub egida UE și a Comunității Euratom oferă avantaje semnificative și poate genera valoare adăugată. Statutul de comunitate supranațională al EURATOM este însoțit de influență politică și de acces la tratate multilaterale menite să răspundă provocărilor globale, producând așadar un efect de pârghie.
- Se asigură o prezență globală prin intermediul delegațiilor UE, care alcătuiesc o rețea prin care se pot obține informații directe și fiabile cu privire la evoluțiile care afectează țările din întreaga lume.
- Comunitatea vine în completare a activităților statelor membre în ceea ce privește gestionarea situațiilor potențial periculoase sau gestionarea intervențiilor deosebit de costisitoare.
- Comunitatea poate efectua intervenții la scară mai largă, prin eforturi coordonate care depășesc posibilitățile de contribuție ale statelor membre individuale sau ale altor donatori individuali. În cazul proiectelor ambițioase și la scară largă, cum ar fi reabilitarea amplasamentelor vechilor mine de uraniu din Asia Centrală sau acțiunile

¹⁴ Versiunea consolidată a Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (2016/C 203/01), *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, 17.6.2016, C 203, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/euratom_2016/oj.

¹⁵ *În cazul în care o acțiune a Comunității apare ca necesară pentru realizarea unuia dintre obiectivele Comunității, fără ca prezentul tratat să fi prevăzut atribuțiile de a acționa necesare în acest scop, Consiliul, hotărând în unanimitate la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului European, adoptă dispozițiile corespunzătoare.*

de continuare a contracarării efectelor accidentului de la Cernobîl din 1986, acțiunea comună a UE determină o coordonare mai eficientă a fondurilor.

- Comunitatea poate mobiliza expertiza comună semnificativă și reputația tuturor statelor sale membre împreună.
- Comunitatea face posibilă îndeplinirea eficientă a obligațiilor legale ale Uniunii Europene prin dezafectarea definitivă a instalațiilor nucleare din cadrul JRC.

În ceea ce privește componenta internă, acordurile bilaterale pot avea în continuare un rol special. Comisia Europeană va purta negocieri bilaterale cu fiecare stat membru gazdă vizat (și anume Belgia, Germania, Italia și Țările de Jos) pentru a stabili dacă statul membru ar fi sau nu pregătit să preia în mod voluntar instalația nucleară a JRC implicată și să continue punerea în aplicare a programului de dezafectare în conformitate cu planul respectiv. În cazul în care un stat membru gazdă ar fi dispus să încheie un astfel de acord, Comisia Europeană ar continua să finanțeze integral programul de dezafectare relevant.

- **Proporționalitatea**

Respectarea principiului proporționalității

Potrivit principiului proporționalității, nicio acțiune a Uniunii nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a rezolva problema în cauză sau pentru a îndeplini obiectivele prevăzute în tratate. În acest sens, pe baza rezultatelor diverselor evaluări și a dovezilor disponibile, ICSN și PDNGDN din perioada actualului CFM și a celui anterior s-au dovedit a fi instrumente eficiente pentru îndeplinirea nevoilor țărilor partenere și ale Comisiei Europene, precum și a obiectivelor UE în domeniul cooperării internaționale în materie de securitate nucleară și al dezafectării.

În conformitate cu principiul proporționalității, regulamentul propus nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor sale, astfel cum se reflectă în prioritizarea activităților și în bugetul alocat.

- Alegerea instrumentului

Unul dintre obiectivele Tratatului Euratom vizează atingerea unui nivel ridicat de securitate nucleară în UE. Acest lucru ar trebui realizat și în afara Uniunii. Întrucât Tratatul Euratom nu a prevăzut competențele necesare, trebuie luate măsuri corespunzătoare în temeiul articolului 203. Instrumentul propus ia forma unui regulament, ceea ce asigură aplicarea sa uniformă, caracterul obligatoriu în toate elementele sale și aplicabilitatea directă.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR *EX POST*, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluările *ex post*/verificarea adecvării legislației existente**

Evaluările instrumentelor anterioare și actuale care vor face obiectul componentei externe a ICSN-D în perioada CFM 2028-2034 au cuprins:

- o evaluare externă la jumătatea perioadei care a vizat nouă instrumente de finanțare externă (IFE) ale UE din perioada 2014-jumătatea anului 2017¹⁶;
- o evaluare *ex post* independentă a ICSN pentru perioada 2014-2020¹⁷;

¹⁶ Evaluare externă a ICSN (2014-jumătatea anului 2017), Consorțiul GDSI, iunie 2017.

¹⁷ Evaluare ICSN 2014-2020, Expert Facility for the ICSN, contractul nr. 2020/419-010, LDK Consultants Global EEIG, decembrie 2021.

- evaluarea *ex ante* a impactului propunerii privind ICSN pentru perioada 2021-2027¹⁸;
- evaluarea la jumătatea perioadei a ICSN pentru perioada 2021-2027¹⁹.

Cel mai recent raport privind evaluarea la jumătatea perioadei a instrumentelor financiare externe pentru perioada 2021-2027 a fost publicat în martie 2024. Acesta sintetizează rezultatele a două proceduri distincte: 1) evaluarea finală a IFE din perioada CFM 2014-2020 și 2) evaluarea la jumătatea perioadei a IFE din perioada CFM 2021-2027. Următoarele descrieri se axează pe rezultatele evaluării la jumătatea perioadei pentru perioada CFM 2021-2027 și ale evaluării intermediare anterioare, efectuată în 2017.

Toate rapoartele de mai sus au concluzionat că instrumentele de finanțare externă sunt adecvate scopului și că realizarea obiectivelor este pe drumul cel bun. Instrumentele definesc domeniul de aplicare al politicilor, obiectivele acestora și procedurile de punere în aplicare. Rapoartele au arătat, de asemenea, că natura favorizantă a IFE face posibilă îndeplinirea majorității nevoilor și obiectivelor acțiunii externe a UE.

- Regulamentul care corespunde Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară aflat în desfășurare²⁰ a ajustat ușor domeniul de aplicare și obiectivele instrumentului, pentru a scoate în relief transparența și cooperarea cu țările partenere.
- Există o continuitate puternică între regulamentul ICSN corespunzător perioadei CFM anterior CFM și perioadei CFM actual. În pofida introducerii câtorva aspecte noi pentru perioada 2021-2027 (de exemplu, depunerea de eforturi pentru o mai mare transparență în domeniul nuclear în țările partenere), logica de bază a instrumentului și modurile de operare au rămas practic neschimbate.
- Având în vedere principalele sale obiective (de exemplu promovarea unei culturi a securității nucleare în țările partenere etc.), ICSN este pe deplin aliniat la principiile și prioritățile politice ale UE.
- Capacitatea de a stabili obiective comune cu țările partenere a fost identificată ca fiind un domeniu cu deficiențe.
- Există o tendință evidentă de a planifica și a realiza acțiuni și proiecte mai puține, dar de mai mare amploare. Acest fenomen este vizibil și în cazul ICSN, având în vedere că numărul contractelor a scăzut constant din 2014.
- Cadrul privind rezultatele ICSN a rămas orientat în principal spre realizări, în pofida eforturilor repetate de a introduce un cadru orientat spre efecte și impact.
- ICSN a dovedit în mod repetat că are o flexibilitate ridicată, având în vedere inițierea, ajustarea, intensificarea sau suspendarea rapidă a cooperării cu Belarus, cu Iran și în special cu Ucraina, datorită alocărilor bugetare rapide și coordonării dinamice.

Raportul afirmă că ar putea exista posibilități de aliniere mai mare a ICSN la Instrumentul de asistență pentru preaderare și la Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală” (IVCDI – Europa globală) și viceversa.

¹⁸ Evaluarea impactului care însoțește „Propunerea de regulament (UE) de instituire a Instrumentului european pentru securitate nucleară, care completează IVCDI”, SWD(2018) 337 final, Bruxelles, 14.6.2018.

¹⁹ Evaluarea instrumentelor de finanțare externă ale Uniunii Europene (2014-2020 și 2021-2027), volumul I: Raport de sinteză și volumul II: Anexe, Consorțiul Particip GmbH, martie 2024.

Constatările evaluărilor și noul program propus

Constatările evaluărilor

ICSN-D propus

Ca instrument de anvergură mondială cu impact global, ICSN poziționează UE ca protagonist al cooperării în domeniul securității nucleare și al garanțiilor nucleare, atât prin parteneriate bilaterale, cât și ca parte a arhitecturii internaționale.

ICSN oferă Uniunii Europene posibilitatea de a se angaja într-un dialog la nivel de politici cu țările partenere, în special cu cele din zona de vecinătate a UE, unde aspectele legate de securitatea nucleară ar putea avea implicații semnificative pentru statele membre ale UE și pentru securitatea cetățenilor europeni.

Raționalizarea instrumentelor a produs o structură simplificată a IFE și procese de programare mai unificate, care utilizează modele unificate de șabloane pentru programele indicative multianuale etc.

Tranziția de la IFE anterioare la cele în curs nu a fost lipsită de probleme, deoarece presiunea timpului în 2021 și constrângerile în materie de capacitate au determinat UE să acorde prioritate progreselor în ceea ce privește programarea și punerea în aplicare, în detrimentul introducerii unor schimbări instituționale interne. Circumstanțele externe (de exemplu ultima fază a pandemiei de COVID-19) au agravat și mai mult situația, aflată deja sub presiunea ratei mari de rotație a personalului și a lipsei de resurse suficiente.

Evaluarea a confirmat că menținerea ICSN ca instrument separat – având în vedere natura sa tehnică foarte specializată și temeiul său juridic diferit

Instrument de facilitare: Pe baza învățămintelor desprinse din ICSN, se propun îmbunătățiri care să creeze condiții pentru mai mare flexibilitate și să permită intervenția UE în circumstanțele neprevăzute din viitor.

Aceste schimbări au fost motivate de feedbackul primit în cursul evaluării la jumătatea perioadei, de evoluțiile tehnologice recente din sfera utilizării în scopuri pașnice a energiei nucleare, de schimbările geopolitice ale ultimilor ani și de eforturile de îmbunătățire a gestionării și a punerii în aplicare a instrumentului.

Raționalizarea suplimentară a instrumentelor de finanțare externă: În CFM 2014-2020, mai multe IFE independente au funcționat în cadrul rubricii „Europa globală”. La elaborarea CFM 2021-2027, Comisia a raționalizat IFE pentru a asigura o mai bună recunoaștere a noilor realități geopolitice și o mai bună gestionare a programelor conexe. Ca urmare a acestei simplificări, 11 instrumente care anterior erau distincte au fost plasate în cadrul IVCDCI – Europa globală. ICSN, ca instrument cu scop special având ca temei juridic Euratom, a rămas separat de IVCDCI – Europa globală.

Se propune ca IFE să fie raționalizate în continuare pe durata următorului CFM 2028-2034, întrucât instrumentul „Europa globală” se va baza pe IVCDCI – Europa globală, pe instrumentul de asistență pentru preaderare IPA III, pe Mecanismul pentru Ucraina, pe Mecanismul de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest și pe Mecanismul de reformă și creștere pentru Republica Moldova.

Fuzionarea ICSN cu dezafectarea JRC: ICSN fuzionează cu dezafectarea JRC. ICSN-D propus fuzionează două regulamente într-un

– a fost o decizie potrivită.

Este necesară o mai mare coerență între părțile unui instrument specific, între diferite instrumente, precum și cu donatorii.

singur instrument.

O componentă externă va completa instrumentul „Europa globală” și va urmări obiective similare cu cele ale actualului ICSN.

O componentă internă va urmări obiectivele programului JRC de dezafectare nucleară și de gestionare a deșeurilor nucleare (PDNGDN).

Evaluări recente efectuate pentru programul de dezafectare al JRC

Serviciul de audit intern al JRC a auditat PDNGDN în 2024 și a formulat șase recomandări pentru îmbunătățirea punerii în aplicare a programului. JRC a prezentat un plan de acțiune care a fost aprobat și pus în aplicare pentru a aborda toate aspectele:

- mecanismele de supraveghere ale JRC (importante);
- organizarea internă de către JRC a responsabilităților PDNGDN (foarte importantă);
- planurile de dezafectare a amplasamentelor JRC (foarte importante);
- estimările costurilor aferente dezafectării amplasamentelor nucleare ale JRC (foarte importante);
- nevoile de flexibilitate bugetară ale PDNGDN (foarte importante);
- planificarea și alocarea resurselor umane (importante).

Consultarea cu părțile interesate

Consultarea publică deschisă

În conformitate cu normele respective, Comisia a efectuat o consultare publică deschisă cu privire la finanțarea UE pentru acțiuni externe în cadrul următorului CFM²⁰. Rezultatele acestei consultări pentru ICSN au fost următoarele:

Aproximativ 50 % dintre respondenți au exprimat o părere pozitivă despre obiectivele ICSN și au fost de acord în mare măsură sau într-o oarecare măsură cu obiectivele ICSN²¹. Doar 13 % dintre respondenți au fost complet împotrivă, iar 27 % nu au avut o opinie ferm (nici pozitivă, nici negativă).

Rezultatele de mai sus demonstrează că majoritatea respondenților sprijină acordarea de asistență din partea UE țărilor partenere în domeniul securității și garanțiilor nucleare și radiologice.

Consultări cu alte părți interesate

Rezultatele sintetizate în urma consultărilor cu părțile interesate au fost utilizate ca o completare a concluziilor desprinse din documentele justificative. Pe perioada elaborării documentelor de evaluare care au stat la baza raportului de evaluare a IFE la jumătatea perioadei pentru perioada 2021-2024, au avut loc următoarele tipuri de consultări cu părțile interesate:

²⁰ Consultare publică deschisă, Următorul buget pe termen lung al UE (CFM) – Fonduri UE pentru acțiunile externe, 2025. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14522-EUs-next-long-term-budget-MFF-EU-funding-for-external-action_ro.

²¹ Obiectivele respective au fost: sprijinirea consolidării securității nucleare, radioprotecția, gestionarea deșeurilor radioactive și garanțiile nucleare cu țările beneficiare situate în întreaga zonă de vecinătate a UE și nu numai.

- Interviu semi-structurate realizate în persoană și la distanță cu aproximativ 350 de părți interesate principale, inclusiv cu membri ai personalului Comisiei Europene (din cadrul Secretariatului General și al direcțiilor sale generale, cum ar fi DG Parteneriate Internaționale, DG Vecinătate și Negocieri privind Extinderea, Serviciul Instrumente de Politică Externă etc.), al Serviciului European de Acțiune Externă și al delegațiilor UE.
- Au fost intervievate și părți interesate externe, cum ar fi reprezentanți ai agențiilor ONU, ai statelor membre ale UE și ai guvernelor țărilor partenere.
- Comisia a organizat consultări specifice cu anumite grupuri de părți interesate, constituite din experți ai statelor membre ale UE și reprezentanți ai agențiilor ONU relevante și ai instituțiilor financiare internaționale, printre altele.
- Consultările menționate au fost completate de trei sondaje electronice care au oferit contribuții suplimentare voluntare, în principal din partea delegațiilor UE.

Principalele mesaje comunicate de părțile interesate consultate sunt rezumate în anexa III la volumul II al raportului de evaluare la jumătatea perioadei. Detaliile nu sunt repetate aici; din motive de concizie, sunt citate doar cele mai importante idei.

Părțile interesate au fost de acord că IFE ar trebui să fie mai flexibile în ceea ce privește răspunsul la crize și la schimbările bruște ale situației geopolitice. S-a subliniat, de asemenea, că trebuie asigurată o mai mare coerență între politicile interne și externe ale UE, precum și între diversele IFE. Contribuția substanțială a IFE la obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 a fost în general recunoscută și s-a atras atenția asupra faptului că organizarea activităților în jurul ODD tinde să sporească gradul de coerență dintre politicile interne și externe.

Introducerea noului instrument de amploare (IVCDI – Europa globală) în actualul CFM a fost în general salutăată și a fost încurajată simplificarea în continuare a arhitecturii generale a IFE. La rândul său, abordarea dimensiunilor tematice ale programelor geografice a fost întâmpinată cu reacții pozitive și a existat un acord general cu privire la tendința de a se genera rezultate pozitive în urma combinării programelor geografice cu cele tematice.

Coerența și complementaritatea propunerii ICSN-D cu programul „Europa globală” vor fi asigurate în principal prin realizarea activităților de cooperare internațională legate de utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare în domenii care sunt auxiliare obiectivelor mai ample ale instrumentului „Europa globală”, în conformitate cu politica de dezvoltare și cooperare internațională în domeniul sănătății, al agriculturii, al industriei și al proiectelor sociale.

• **Obținerea și utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru ICSN**

Cele trei rapoarte de evaluare menționate anterior au fost elaborate în cadrul unor evaluări independente efectuate în perioada 2017-2024 de consorții selectate, alcătuite din societăți specializate externe. Pe lângă documentele justificative, evaluările s-au bazat pe consultări ample cu prezență fizică și la distanță, care s-au bucurat inclusiv de prezența unui număr mare de membri ai personalului Comisiei Europene. Chiar dacă o parte considerabilă a informațiilor incluse în rapoartele de evaluare provine direct de la angajații Comisiei, rapoartele reflectă concluziile experților externi independenți și nu trebuie considerate în niciun caz rapoarte de autoevaluare ale Comisiei.

Toate rapoartele de evaluare menționate sunt disponibile public.

În ceea ce privește avizul organizațiilor profesionale internaționale relevante privind cooperarea UE în materie de securitate nucleară cu țările partenere, cea de a 7-a reuniune de

reexaminare organizată în marginea Convenției AIEA privind securitatea nucleară din 2017 a recunoscut în mod oficial valoarea adăugată remarcabilă a ICSN, declarând că „punerea în aplicare a instrumentului pentru programul de cooperare în materie de securitate nucleară cu scopul de a oferi sprijin țărilor din afara UE a fost identificată ca o bună practică”²².

În ultimele trei decenii, Comunitatea Euratom a aplicat în mod sistematic ICSN ca instrument eficient pentru atingerea și menținerea unui nivel ridicat de securitate nucleară și de radioprotecție și a unor garanții eficiente în țările partenere. Rolul ICSN în transferul reglementărilor și al celor mai bune practici ale Comunității a fost recunoscut inclusiv de Grupul european de reglementare pentru siguranța nucleară (ENSREG) în documentul său de poziție²³ privind ICSN. De asemenea, ENSREG a creat un grup de lucru însărcinat cu formularea de observații privind programele indicative multianuale ale ICSN, cu revizuirea rapoartelor intermediare ale instrumentului și cu elaborarea de propuneri privind necesitatea și fezabilitatea unor potențiale proiecte de sprijinire a țărilor partenere.

Utilizarea expertizei externe pentru programul de dezafectare al JRC

Programul JRC de dezafectare nucleară și de gestionare a deșeurilor nucleare a făcut obiectul unei evaluări la jumătatea perioadei în 2024. Aceasta cuprinde următoarele constatări și recomandări²⁴:

Constatări

- S-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește gestionarea părților interesate la amplasamentele JRC.
- Recuperarea, tratarea și stocarea în condiții de siguranță a deșeurilor istorice au progresat la amplasamentele JRC din Ispra și Petten.
- Din cauza caracterului dependent de timp al multor costuri, întârzierile proiectelor sunt sinonime cu creșteri ale costurilor, deși indicatorii de monitorizare din cadrul „analizei valorii dobândite” arată că programul este, în ansamblu, eficient din punct de vedere financiar.
- Cadrul de guvernare este adecvat scopului și este adaptat la obiectivele PDNGDN.
- PDNGDN se derulează în conformitate cu acquis-ul UE și cu legislația și politicile naționale și ale UE.
- Produsele generatoare de cunoaștere au fost realizate în conformitate cu obiectivele la toate amplasamentele centralelor nucleare.
- Gestionarea cunoștințelor a încurajat colaborarea și schimbul de informații între cele trei programe de asistență pentru dezafectare nucleară.

Recomandări

- Anticiparea și pregătirea cererilor de autorizare prin implicarea timpurie a autorității de reglementare, pentru a limita impactul acestora asupra desfășurării programului.

²² Raportul raportorului pentru Euratom din 29 martie 2017 în cadrul celei de a 7-a reuniuni de reexaminare desfășurată în cadrul Convenției privind securitatea nucleară.

²³ ENSREG – Document de poziție privind ICSN (2014-26)_133, <https://www.ensreg.eu/international-cooperation>.

²⁴ Evaluare intermediară a programelor de dezafectare a instalațiilor nucleare și de gestionare a deșeurilor radioactive, Direcția Generală Energie a Comisiei Europene, Raport final revizuit și anexe, aprilie 2025.

- Îmbunătățirea capacităților organizaționale în materie de achiziții publice.
- Elaborarea și aplicarea unor indicatori de monitorizare pentru a măsura impactul utilizării produselor generatoare de cunoaștere realizate în cadrul PDNGDN și al PADN.
- **Evaluarea *ex ante***

Instrumentul pentru o mai bună legislație nr. 9 prevede că „programele care oferă continuitate în ceea ce privește conținutul și structura lor generale și care sunt de mică amploare” necesită doar o evaluare *ex ante*. Prin urmare, a fost pregătit un raport de evaluare *ex ante* cuprinzător²⁵ care să însoțească propunerea ICSN-D, analizând efectele diferitelor opțiuni de politică.

Analiza a arătat că o singură opțiune²⁶ este în măsură să îndeplinească toate cerințele relevante. Efectele componentelor anterioare și actuale ale cooperării în materie de securitate nucleară și impactul preconizat al ICSN-D în țările partenere pot fi rezumate după cum urmează:

- consolidarea capacităților și capabilităților de reglementare ale autorității naționale de reglementare în domeniul nuclear;
- crearea sau dezvoltarea unei organizații competente de sprijin tehnic având rolul de a oferi asistență autorității de reglementare în domeniul nuclear;
- punerea în aplicare a unui centru național de intervenție în caz de urgență nucleară, dotat cu instrumente de ultimă generație pentru diagnosticare, prognoză și asistență decizională în caz de accidente;
- crearea sau dezvoltarea unui sistem național de monitorizare a radiațiilor, cu capacități de alertă timpurie;
- furnizarea de tutoriat și formare cuprinzătoare autorităților de reglementare și experților din cadrul organizațiilor de sprijin tehnic;
- participarea la testele de rezistență efectuate de UE și la următoarea evaluare reciprocă realizată de ENSREG;
- reabilitarea amplasamentelor istorice contaminate cu materiale radioactive.

În ceea ce privește activitățile de dezafectare ale JRC, derularea PDNGDN a îmbunătățit în mod real securitatea nucleară și radiologică la amplasamentele JRC implicate, generând beneficii pentru cetățenii UE și pentru mediu.

Se preconizează că, prin continuarea PDNGDN:

- obligațiile și angajamentele juridice ale CE vor fi îndeplinite în mod corespunzător;
- pericolele nucleare și de radiații de la amplasamentele JRC implicate vor fi reduse și mai mult;
- va avea loc eliberarea completă a instalațiilor implicate de sub controalele de reglementare, în faza finală a implementării programului;

²⁵ Evaluare *ex ante* a unui nou instrument care combină actualul Instrument european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară cu activitățile de dezafectare ale JRC, SWD(2025) XXX, Bruxelles, iunie 2025.

²⁶ Opțiunea d) = fuzionarea cu un alt instrument al CE bazat pe același temei juridic.

- va fi generat și partajat cu părțile interesate din UE implicate în dezafectare și în gestionarea deșeurilor un volum considerabil de know-how tehnologic și de cunoștințe practice.

În ceea ce privește componenta internă de punere în aplicare a programului de dezafectare nucleară și de gestionare a deșeurilor nucleare, JRC a început să cerceteze opțiunea de a transfera răspunderea nucleară către statele membre gazdă (Italia și Țările de Jos). Acest lucru nu a fost încă hotărât, însă opțiunea de negociere în această privință este inclusă în noul act de bază, fiind propus un termen de doi ani de la intrarea în vigoare a instrumentului.

PDNGDN aduce în economia locală ocazii de a contribui la derularea programului prin participarea la proceduri de ofertare deschise în domeniile de expertiză multidimensionale pe care le presupun dezafectarea și gestionarea deșeurilor. Oportunitățile oferite de activitățile de dezafectare contribuie atât la dezvoltarea competențelor, cât și la dezvoltarea socială. În plus, dezafectarea instalațiilor nucleare învechite și rezolvarea problemelor de gestionare a deșeurilor radioactive prin aplicarea celor mai bune standarde internaționale, utilizând metodologii de ultimă generație, contribuie la un mediu mai sigur și mai curat. Programul contribuie la protejarea oamenilor și a mediului împotriva pericolelor legate de radioactivitate.

Explicarea opțiunilor de politică

La elaborarea propunerii ICSN-D au fost analizate mai multe opțiuni de politică.

Opțiunea A – scenariul de referință (păstrarea a două instrumente separate). Aceasta a fost respinsă deoarece este în contradicție cu obiectivele de simplificare ale Comisiei.

Opțiunea B – încheierea programului. Aceasta a fost respinsă din cauza riscului major de diminuare a influenței UE în cooperarea globală în materie de securitate nucleară și de conflict cu obligațiile juridice și politice ale Euratom.

Opțiunea C – integrarea deplină într-un alt instrument al UE. Aceasta a fost respinsă din cauza barierelor juridice care decurg din Tratatul Euratom, care împiedică fuzionarea activităților de securitate nucleară cu, de exemplu, instrumentul „Europa globală”.

Opțiunea D – fuzionarea celor două instrumente ale Euratom. Aceasta a fost selectată ca soluție preferată. A îndeplinit toate cerințele: alinierea la cadrul juridic al Tratatului Euratom, respectarea procedurilor UE din sfera acțiunii externe și promovarea agendei de simplificare a Comisiei. Prin consolidarea cooperării internaționale în materie de securitate nucleară și a obligațiilor de dezafectare ale JRC într-un singur instrument, această opțiune asigură fezabilitatea, coerența și eficiența în materie de reglementare, ceea ce o face să fie alegerea optimă pentru propunerea ICSN-D.

• **Simplificarea**

ICSN-D propusă fuzionează în mod oficial două regulamente separate anterior într-un singur instrument. Această fuziune este motivată și justificată de mai mulți factori strategici și de reglementare, cum ar fi obiectivele Comisiei privind simplificarea reglementării și Agenda pentru o mai bună legiferare. În conformitate cu principiile de simplificare pentru următorul CFM, procesele care se suprapun și sarcinile administrative potențiale ar trebui eliminate prin comasarea programelor care ar putea necesita un sprijin tehnic și/sau logistic similar.

Această fuziune este posibilă datorită existenței aceleiași teme juridice (Euratom). Eforturile de simplificare a CFM vizează reducerea complexității în cadrul UE, în vederea unei mari transparențe și coordonări, și crearea unui cadru financiar și de reglementare mai simplu pentru părțile interesate (agențiile, statele membre, contractanții). De asemenea, fuziunea este

în concordanță cu principiul „guvernanței comune” al Noii agende europene de inovare, întrucât promovează colaborarea între agenții în locul abordărilor fragmentate.

Fuzionarea unui instrument (ICSN) și a unui program (PDNGDN) care au fost inițial separate, dar care aparțin aceleiași teme juridice și au obiective comune contribuie la simplificarea promovată de Comisia Europeană.

- **Drepturile fundamentale**

Instrumentul nu are niciun impact asupra drepturilor fundamentale.

4. IMPLICAȚII BUGETARE

În comunicarea sa din 16 iulie 2025²⁷, Comisia Europeană a propus alocarea sumei de 966 000 000 EUR instrumentului ICSN-D.

5. ALTE ASPECTE

- **Planurile de punere în aplicare și măsurile de monitorizare, evaluare și raportare**

Punerea în aplicare a ICSN-D va fi monitorizată prin intermediul cadrului de performanță pentru bugetul post-2027. Acest cadru prevede un raport privind punerea în aplicare în cursul etapei de implementare și o evaluare retrospectivă care urmează să fie efectuată în conformitate cu articolul 34 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509²⁸. Evaluarea va trebui efectuată în conformitate cu Orientările privind o mai bună legiferare²⁹ și se va baza pe indicatori relevanți pentru obiectivele instrumentului.

Raționamentul metodologic care stă la baza utilizării unui cadru de performanță comun este acela că aplicarea unor indicatori de performanță agregați la nivelul mai multor programe poate să simplifice considerabil diversele obligații de raportare pentru toate programele viitorului CFM. Se anticipează că această abordare va permite reducerea semnificativă a sarcinii administrative prin scăderea numărului de indicatori și prin atribuirea de indicatori fiecărui domeniu de intervenție.

- **Zona geografică acoperită**

Zona geografică acoperită de componenta externă a ICSN-D propus este întreaga lume. Totuși, se va acorda prioritate persoanelor și entităților din țările în curs de aderare, din țările candidate, inclusiv din Ucraina, din țările potențial candidate și din țările vizate de politica europeană de vecinătate.

Zona geografică acoperită de componenta internă se limitează la amplasamentele JRC implicate în activitățile de dezafectare ale JRC, și anume Geel în Belgia, Ispra în Italia, Karlsruhe în Germania și Petten în Țările de Jos.

²⁷ Un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului - cadrul financiar multianual 2028-2034, COM(2025) 570 final.

²⁸ Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (reformare), Bruxelles, 26.9.2024.

²⁹ Orientări privind o mai bună legiferare, SWD(2021) 305 final, Bruxelles, 3.11.2021.

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

de instituire a Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare pentru perioada 2028-2034 și de abrogare a Regulamentelor (Euratom) 2021/100 și (Euratom) 2021/948

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 203,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere avizul Parlamentului European³⁰,

întrucât:

- (1) Scopul prezentului regulament este de a stabili normele și procedurile aferente activităților de cooperare în materie de securitate nucleară și activităților de dezafectare desfășurate de Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (denumită în continuare „Comunitatea”) în temeiul Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare (denumit în continuare „instrumentul”).
- (1) Pentru a menține și promova îmbunătățirea continuă a securității nucleare și a reglementării acesteia, Consiliul a adoptat Directiva 2009/71/Euratom³¹. Directiva respectivă și standardele ridicate de securitate nucleară, de radioprotecție și de gestionare a deșeurilor radioactive și a combustibilului uzat puse în aplicare în Comunitate constituie exemple care trebuie utilizate pentru a încuraja țările partenere să adopte standarde la fel de înalte.
- (2) Comunitatea și statele sale membre sunt părți contractante la Convenția privind securitatea nucleară, adoptată la 17 iunie 1994³², și la Convenția comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive, adoptată la 5 septembrie 1997³³.

³⁰ Avizul din..., JO....

³¹ Directiva 2009/71/Euratom a Consiliului din 25 iunie 2009 de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare (JO L 172, 2.7.2009, p. 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/71/oj>).

³² JO L 318, 11.12.1999, p. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/convention/1999/819/oj>.

³³ Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA), Convenția comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive, adoptată la 5 septembrie 1997, a intrat în vigoare la 18 iunie 2001. Disponibilă la adresa: <https://www.iaea.org/topics/nuclear-safety-conventions/joint-convention-safety-spent-fuel-management-and-safety-radioactive-waste>.

- (3) Statele membre sunt părți la Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare (TNP)³⁴, au încheiat un acord de garanții generalizate și au semnat un protocol adițional la acordul respectiv cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică³⁵.
- (4) Întrucât Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice („Tratatul Euratom”) acoperă atât politicile interne, cât și pe cele externe și prevede sinergii între cele două, prezentul instrument are două componente care abordează activitățile externe și, respectiv, interne.
- (5) Componenta externă a instrumentului ar trebui să sprijine activitățile de cooperare internațională în materie de securitate nucleară, pe baza acțiunilor sprijinite anterior în temeiul Regulamentului (Euratom) 2021/948 al Consiliului³⁶. Componenta externă este coerentă cu acțiunea externă sprijinită în temeiul Regulamentului (UE) 202X/XXXX [Europa globală]³⁷ și vine în completarea acesteia.
- (6) Componenta internă a instrumentului ar trebui să sprijine activitățile din domeniul dezafectării și al gestionării deșeurilor radioactive derulate de Comisie (programul JRC de dezafectare și gestionare a deșeurilor), abordând obligațiile Comisiei în domeniul nuclear care decurg din cercetările nucleare efectuate în trecut la amplasamentele Centrului Comun de Cercetare (JRC), și anume JRC-Geel din Belgia, JRC-Karlsruhe din Germania, JRC-Ispira din Italia și JRC-Petten din Țările de Jos, pe baza acțiunilor sprijinite anterior în temeiul Regulamentului (Euratom) 2021/100 al Consiliului³⁸.
- (7) Evaluările programelor au arătat că arhitectura complexă de finanțare a Uniunii este un factor care diminuează impactul bugetului Uniunii, din cauza sarcinii administrative. Prin urmare, activitățile desfășurate în domeniul cooperării internaționale în materie de securitate nucleară și al dezafectării instalațiilor de cercetare nucleară ale JRC în temeiul Regulamentelor (Euratom) 2021/100 și (Euratom) 2021/948 ar trebui regrupate, astfel încât să fie reglementate printr-un singur act juridic.
- (8) Obiectivul general al instrumentului este de a contribui la un nivel înalt de securitate nucleară și de radioprotecție, la gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, la dezafectare și la aplicarea unor garanții eficiente și eficace pentru materialele nucleare.

³⁴ Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare (TNP), deschis spre semnare la 1 iulie 1968, a intrat în vigoare la 5 martie 1970, U.N.T.S. vol. 729, p. 161. Disponibil la adresa: <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/npt/>.

³⁵ Model de protocol adițional la acordul (acordurile) dintre stat(e) și Agenția Internațională pentru Energie Atomică pentru aplicarea garanțiilor (INFCIRC/540), aprobat de Consiliul guvernatorilor al AIEA la 15 mai 1997. Disponibil online în documentul: [INFCIRC/540 - Model Protocol Additional to the Agreement\(s\) Between State\(s\) and the International Atomic Energy Agency for the Application of Safeguards](#).

³⁶ Regulamentul (Euratom) 2021/948 al Consiliului din 27 mai 2021 de instituire a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară, care completează Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”, pe baza Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 237/2014 (JO L 209, 14.6.2021, p. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/948/oj>).

³⁷ Regulamentul (UE) .../... [Europa globală] al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a instrumentului „Europa globală” (JO ..., ... ELI: ...).

³⁸ Regulamentul (Euratom) 2021/100 al Consiliului din 25 ianuarie 2021 de instituire a unui program financiar specific pentru dezafectarea instalațiilor nucleare și gestionarea deșeurilor radioactive și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 1368/2013 (JO L 34, 1.2.2021, p. 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/100/oj>).

- (9) De asemenea, prezentul regulament urmărește să ofere o flexibilitate sporită strategiei de programare, inclusiv în ceea ce privește modalitățile de acordare a ajutorului și entitățile eligibile, pentru a răspunde nevoilor neprevăzute, astfel cum au fost identificate în evaluările și consultările efectuate în temeiul Regulamentului (Euratom) 2021/948.
- (10) Cooperarea asigurată de Comunitate în temeiul prezentului regulament nu are ca scop promovarea energiei nucleare în țările partenere³⁹.
- (11) Prezentul regulament prevede un pachet financiar cu titlu indicativ pentru instrument în ansamblul său. În sensul prezentului regulament, prețurile curente se calculează prin aplicarea unui deflator fix de 2 %.
- (12) Într-un mediu economic, social și geopolitic extrem de dinamic, experiența recentă a demonstrat necesitatea unei flexibilități sporite la nivelul cadrului financiar multianual și al programelor de cheltuieli ale Uniunii. În acest scop și în concordanță cu obiectivele prezentului regulament, finanțarea ar trebui țină seama în mod corespunzător de evoluția nevoilor în materie de politici și de prioritățile Uniunii, astfel cum au fost acestea identificate în documentele relevante publicate de Comisie, în concluziile Consiliului și în rezoluțiile Parlamentului European, în condițiile asigurării unui grad suficient de previzibilitate pentru execuția bugetară.
- (13) Instrumentului i se aplică Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului⁴⁰. Acesta prevede normele privind întocmirea și execuția bugetului general al Uniunii, inclusiv norme privind granturile, premiile, donațiile nefinanciare, achizițiile și gestiunea indirectă sub forma instrumentelor financiare și a garanțiilor bugetare.
- (14) Valoarea creditelor alocate instrumentului, precum și perioada de programare și repartizarea fondurilor între diferitele activități ar trebui revizuite pe baza rezultatelor evaluării efectuate în temeiul articolului 10 din Regulamentul (UE, Euratom) 202X/XXXX al Parlamentului European și al Consiliului⁴¹ [Regulamentul privind performanța].
- (15) În conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁴², cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95⁴³, (Euratom, CE) nr. 2185/96⁴⁴ și (UE)

³⁹ Regulamentul (Euratom) 2021/948 al Consiliului din 27 mai 2021 de instituire a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară, care completează Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – „Europa globală”, pe baza Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 237/2014 (JO L 209, 14.6.2021, p. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/948/oj>).

⁴⁰ Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

⁴¹ Regulamentul (UE) (UE, Euratom) .../... [Regulamentul privind performanța] (JO ..., ... ELI: ...).

⁴² Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>.

⁴³ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, 23.12.1995, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

2017/1939⁴⁵ ale Consiliului, interesele financiare ale Uniunii trebuie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv prin prevenirea, detectarea, corectarea și investigarea neregulilor și a cazurilor de fraudă, prin recuperarea fondurilor pierdute, plătite în mod necuvenit sau utilizate incorect și, atunci când este cazul, prin impunerea de sancțiuni administrative. În special, în conformitate cu Regulamentele (UE, Euratom) nr. 883/2013 și (Euratom, CE) nr. 2185/96, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) poate efectua investigații, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă a avut loc o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii. În conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1939, Parchetul European (EPPO) poate ancheta și trimite în judecată cazurile de fraudă și de alte activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, astfel cum se prevede în Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului⁴⁶. În conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde accesul și drepturile necesare Comisiei, OLAF, EPPO și Curții de Conturi Europene și să se asigure că orice parte terță implicată în execuția fondurilor Uniunii acordă drepturi echivalente.

- (16) Instrumentul urmează să fie pus în aplicare în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 202X/XXXX [Regulamentul privind performanța], care stabilește normele pentru urmărirea cheltuielilor și cadrul de performanță pentru buget, inclusiv normele pentru asigurarea aplicării uniforme a principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” și a principiului egalității de gen menționate la articolul 33 alineatul (2) literele (d) și (f) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, normele de monitorizare și raportare cu privire la performanța programelor și a activităților Uniunii, normele de instituire a unui portal de finanțare al Uniunii și normele de evaluare a programelor, precum și alte dispoziții orizontale aplicabile tuturor programelor Uniunii, cum ar fi cele privind informarea, comunicarea și vizibilitatea.
- (17) Formele de finanțare din partea Uniunii și metodele de execuție a acestora prevăzute de prezentul regulament ar trebui alese pe baza capacității lor de a atinge obiectivele specifice ale acțiunilor și de a obține rezultate, luându-se în considerare, în special, costurile controalelor, sarcina administrativă, precum și riscul preconizat de neconformitate. Aceasta ar trebui să includă luarea în considerare a utilizării de sume forfetare, rate forfetare și costuri unitare, precum și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri, astfel cum se menționează la articolul 125 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.
- (18) Coordonarea activităților desfășurate în temeiul prezentului regulament ar trebui să se realizeze prin intermediul lucrărilor și al dialogului desfășurate permanent cu statele membre, cu țările partenere și cu autoritățile relevante ale acestora, în special cu

⁴⁴ Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.96, p. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁴⁵ Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

⁴⁶ Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, p. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

autoritățile de reglementare competente în domeniul securității nucleare, al garanțiilor nucleare și al dezafectării, astfel încât să se evite suprapunerile.

- (19) Pentru a asigura o punere în aplicare coerentă a acțiunii externe, la punerea în aplicare a componentei externe a instrumentului ar trebui să se aplice normele și procedurile prevăzute în Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală] dacă este cazul, iar dispozițiile de punere în aplicare stabilite în prezentul regulament ar trebui să facă trimitere la dispozițiile prevăzute în regulamentul respectiv.
- (20) Pentru componenta externă a instrumentului, planurile de acțiune anuale sau multianuale și măsurile menționate în prezentul regulament ar trebui să constituie programe de lucru în sensul Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509. Planurile de acțiune anuale sau multianuale ar trebui să constea dintr-un ansamblu de măsuri grupate într-un singur document.
- (21) Comisia ar trebui să adopte programe indicative multianuale care să fie coerente cu programele indicative multianuale menționate în capitolul 1 din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa în lume] și complementare acestora.
- (22) Cadrul general de politică pentru punerea în aplicare a componentei externe a instrumentului ar trebui să fie constituit din politicile prevăzute în acordurile de asociere, în acordurile de parteneriat și cooperare, în acordurile multilaterale, în acordurile de cooperare nucleară, în memorandumurile de înțelegere și alte în acorduri care stabilesc o relație între Comunitate și țările sale partenere, precum și în concluziile Consiliului European și concluziile Consiliului, în declarațiile summiturilor, în concluziile reuniunilor la nivel înalt cu țările partenere, în comunicările Comisiei și în comunicările comune ale Comisiei și ale Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate.
- (23) Componenta externă a instrumentului poate finanța acțiuni în oricare dintre țările partenere în conformitate cu criteriile stabilite în prezentul regulament. Ar trebui să se acorde prioritate persoanelor și entităților din țările în curs de aderare, din țările candidate, inclusiv din Ucraina, din țările potențial candidate și din țările vizate de politica europeană de vecinătate.
- (24) Cooperarea internațională se va baza pe principiile fundamentale de securitate, astfel cum sunt prevăzute în standardele de securitate ale AIEA.
- (25) Având în vedere nevoia continuă de îmbunătățire a securității pentru utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare în țările partenere, instrumentul ar trebui să urmărească obiectivele de promovare a celui mai înalt nivel de securitate nucleară, de radioprotecție, de gestionare în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și de aplicare a unor garanții nucleare eficiente și eficace în țările partenere. Aceasta include reabilitarea amplasamentelor istorice contaminate radiologic și consolidarea capacității de reglementare.
- (26) Având în vedere că utilizarea în scopuri pașnice a energiei nucleare continuă să se dezvolte, instrumentul ar trebui să fie potrivit pentru desfășurarea de activități în domenii emergente legate de securitatea nucleară și de pregătirea și răspunsul în situații de urgență, de exemplu prin aducerea unei contribuții la securitatea reactoarelor mici și modulare și la protecția radiologică în noile aplicații medicale radiologice.
- (27) Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei cauzează daune infrastructurii ucrainene, inclusiv instalațiilor nucleare ale țării, astfel cum a demonstrat atacul cu drone din 14 februarie 2025 asupra noului scut antiradiații de la Cernobîl. În ceea ce

privește sprijinul acordat de Uniune pentru nevoile legate de Ucraina în domeniul securității nucleare, pentru sprijinul acordat în cadrul componentei externe a instrumentului se pot pune la dispoziție creditele mobilizate din Rezerva pentru Ucraina menționate la articolul 6 din Regulamentul (UE, Euratom) 202X/XXXX al Consiliului [Regulamentul privind CFM], sub formă de sprijin nerambursabil, instrumente financiare și provizionarea garanției bugetare. Sprijinul acordat Ucrainei în cadrul componentei externe a instrumentului instituit prin prezentul regulament sub formă de împrumuturi în temeiul Deciziei 77/270/Euratom a Consiliului ar trebui acordat în limita cuantumului stabilit în Decizia 77/270/Euratom a Consiliului și a plafonului menționat la articolul 6 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul privind „Europa globală”. În cazul în care împrumuturile respective urmează să fie acordate Ucrainei în calitate de stat suveran, ele ar trebui să fie acoperite de garanția pusă la dispoziție în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul (UE, Euratom) 202X/XXXX al Consiliului [Regulamentul privind CFM]. În consecință, este oportun să se prevadă o derogare de la articolul 214 alineatul (1) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 și să nu se stabilească nicio rată de provizionare pentru împrumuturile respective acordate Ucrainei, astfel cum se prevede la articolul 24 alineatul (3) ultimul paragraf din Regulamentul privind „Europa globală”.

- (28) Pentru a se asigura coerența, garanția bugetară și instrumentele financiare din cadrul componentei externe a instrumentului, inclusiv atunci când sunt combinate cu sprijin nerambursabil în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă, ar trebui executate în conformitate cu normele aplicabile din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală] prin acorduri încheiate pentru tipul respectiv de sprijin în cadrul mecanismelor de furnizare ale instrumentului „Europa globală”.
- (29) Pentru componenta externă, în cazul în care sprijinul acordat din partea Uniunii în cadrul instrumentului trebuie furnizat sub forma unei garanții bugetare sau a unui instrument financiar, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, acest sprijin trebuie furnizat exclusiv prin intermediul mecanismelor de furnizare ale instrumentului „Europa globală” în conformitate cu normele aplicabile ale mecanismelor de furnizare ale instrumentului „Europa globală”.
- (30) Cooperarea strânsă cu organizațiile internaționale care urmăresc obiective similare cu cele ale instrumentului, astfel cum sunt menționate în titlul II capitolul 10 din Tratatul Euratom, în special cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică (AIEA), este considerată necesară pentru o cooperare de succes în domeniul securității nucleare.
- (31) Cea mai eficientă utilizare a resurselor disponibile poate fi realizată prin coerență și complementaritate între instrumentele de finanțare externă ale Uniunii, precum și prin crearea de sinergii cu alte politici și programe ale Uniunii. Pentru a maximiza impactul acțiunilor combinate în vederea atingerii unui obiectiv comun, prezentul regulament ar trebui să permită combinarea formelor de finanțare cu alte programe ale Comunității și ale Uniunii, cu condiția ca respectivele contribuții să nu acopere aceleași costuri.
- (32) Programul financiar anterior derulat în temeiul Regulamentului (Euratom) 2021/100 a demonstrat valoarea adăugată suplimentară generată pentru Comunitate de colectarea și diseminarea cunoștințelor. În temeiul articolului 8 din Tratatul Euratom și în

conformitate cu articolul 7 din Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului⁴⁷, JRC este responsabil cu gestionarea obligațiilor sale istorice în domeniul nuclear și cu dezafectarea instalațiilor sale nucleare care au fost oprite în conformitate cu legislația națională relevantă. În consecință, în 1999 a fost lansat programul de dezafectare nucleară și de gestionare a deșeurilor de la JRC, printr-o comunicare adresată Parlamentului European și Consiliului⁴⁸, iar începând de atunci Comisia transmite periodic informări privind progresele înregistrate în cadrul programului respectiv⁴⁹.

- (33) Comisia a concluzionat că cea mai bună opțiune pentru a îndeplini cerințele care decurg din articolul 5 alineatul (1) litera (f) și din articolul 7 din Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului este să se urmărească o strategie care să combine activitățile de dezafectare și de gestionare a deșeurilor radioactive cu inițierea de discuții între JRC și statele membre gazdă cu privire la un potențial transfer al obligațiilor de dezafectare și de gestionare a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive în cazul unor acorduri reciproce între Comisie și statele membre gazdă. JRC ar trebui să asigure și să mențină resurse adecvate pentru a-și îndeplini obligațiile cu privire la dezafectare și la securitatea gestionării combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive.
- (34) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a prezentului regulament, Comisiei ar trebui să îi fie conferite competențe de executare. Respectivele competențe ar trebui exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului⁵⁰.
- (35) Comisia ar trebui să adopte acte de punere în aplicare imediat aplicabile pentru a adopta sau a modifica planurile de acțiune anuale sau multianuale și măsurile din cadrul componentei externe a instrumentului atunci când, în cazuri justificate corespunzător legate de necesitatea unui răspuns rapid din partea Comunității, acest lucru este impus de motive imperioase de urgență.
- (36) În conformitate cu articolul 9 din Decizia 2010/427/UE a Consiliului, Înaltul Reprezentant, în calitate de vicepreședinte al Comisiei, asigură coordonarea politică de ansamblu a acțiunii externe a Uniunii, asigurând unitatea, coerența și eficacitatea acesteia, în special prin punerea în aplicare a prezentului instrument.
- (37) Trimiterile la instrumentele de asistență externă din Decizia 2010/427/UE a Consiliului⁵¹ ar trebui interpretate ca trimiteri la prezentul regulament și la regulamentele menționate în prezentul regulament. Comisia ar trebui să se asigure că

⁴⁷ Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului din 19 iulie 2011 de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive (JO L 199, 2.8.2011, p. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴⁸ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din **17 martie 1999** privind dezafectarea instalațiilor nucleare învechite și gestionarea deșeurilor: Obligațiile istorice care rezultă din activitățile nucleare desfășurate în cadrul JRC în temeiul Tratatului Euratom [COM(1999) 114 final].

⁴⁹ SEC(2004) 624, COM(2008) 903 și COM(2013) 734.

⁵⁰ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁵¹ Decizia 2010/427/UE a Consiliului din 26 iulie 2010 privind organizarea și funcționarea Serviciului European de Acțiune Externă (JO L 201, 3.8.2010, p. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

prezentul regulament este pus în aplicare în conformitate cu rolul Serviciului European de Acțiune Externă, astfel cum este prevăzut în respectiva decizie.

- (38) Pentru a asigura continuitatea furnizării de sprijin pentru domeniile de politică relevante și pentru ca punerea în aplicare să poată porni de la începutul cadrului financiar multianual 2028-2034, prezentul regulament ar trebui să se aplice de la 1 ianuarie 2028.
- (39) În cadrul măsurilor restrictive ale UE, adoptate în temeiul articolului 29 din TUE și al articolului 215 alineatul (2) din TFUE, niciun fel de fonduri sau resurse economice nu pot fi puse la dispoziție, în mod direct sau indirect, persoanelor fizice sau juridice, entităților sau organismelor desemnate la articolele respective sau în beneficiul acestora. Prin urmare, astfel de persoane fizice sau juridice, entități sau organisme, precum și persoanele juridice, entitățile sau organismele deținute sau controlate de acestea nu ar trebui sprijinite.
- (40) Prin urmare, Regulamentele (Euratom) 2021/100 și (Euratom) 2021/948 ar trebui abrogate,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Obiect

Prezentul regulament instituie Instrumentul pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare („instrumentul”) și stabilește obiectivele instrumentului, bugetul orientativ al acestuia pentru perioada 1 ianuarie 2028-31 decembrie 2034, formele de finanțare din partea Uniunii și normele privind furnizarea finanțării respective în cadrul instrumentului. De asemenea, regulamentul abordează particularitățile fiecăreia dintre cele două componente ale instrumentului: componenta externă și componenta internă.

Articolul 2

Obiectivele instrumentului

1. Obiectivul general al componentei externe a instrumentului este de a contribui la un nivel înalt de securitate nucleară și de radioprotecție, la gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, la dezafectare și la aplicarea unor garanții eficiente și eficace pentru materialele nucleare în țările partenere, în complementaritate cu Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală] și pe baza activităților desfășurate în cadrul Comunității, inclusiv a cadrului de reglementare relevant al Euratom.

2. Obiectivul general al componentei interne a instrumentului este de a sprijini dezafectarea instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele Centrului Comun de Cercetare (JRC), în conformitate cu nevoile identificate în planurile de dezafectare respective, și gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat, a materialelor nucleare și a deșeurilor radioactive asociate. În plus, instrumentul sprijină cunoștințele desprinse din procesul de dezafectare nucleară și din gestionarea deșeurilor radioactive rezultate, care vor fi partajate cu părțile interesate din cadrul Comunității.
3. Componenta externă a instrumentului are următoarele obiective specifice:
 - (a) promovarea unei culturi eficace în materie de securitate nucleară și de radioprotecție, a punerii în aplicare a celor mai înalte standarde de securitate nucleară și de radioprotecție, inclusiv în ceea ce privește securitatea aprovizionării, pregătirea și răspunsul în situații de urgență, dezvoltarea capacităților și transparența proceselor decizionale ale autorităților din țările partenere;
 - (b) sprijinirea gestionării responsabile și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, precum și a dezafectării și reabilitării fostelor amplasamente și instalații nucleare din țările partenere;
 - (c) consolidarea unor garanții eficiente și eficace pentru materialele nucleare în țările partenere.
4. Componenta internă a instrumentului are următoarele obiective specifice:
 - (a) sprijinirea planului de dezafectare și derularea, în conformitate cu dreptul intern al statului membru gazdă, a activităților de demontare și decontaminare a instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele JRC, gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive aferente și, după caz, pregătirea transferului opțional al obligațiilor aferente din domeniul nuclear de la JRC către statele membre gazdă;
 - (b) dezvoltarea în continuare de către JRC a unor legături și schimburi între părțile interesate din Uniune cu privire la dezafectarea nucleară, cu scopul de a asigura diseminarea cunoștințelor și împărtășirea experienței dobândite în toate domeniile relevante, cum ar fi reglementarea și formarea, precum și de a dezvolta potențiale sinergii în Uniune.

Transferul menționat la primul paragraf litera (a) trebuie să se realizeze în mod voluntar de către orice stat membru gazdă și să facă obiectul unui acord bilateral încheiat între Comisie și statul membru gazdă. Respectivul acord bilateral trebuie să prevadă că toate costurile dezafectării instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele JRC, precum și ale depozitării deșeurilor radioactive aferente trebuie să fie plătite de Comunitate și să respecte pe deplin Directiva 2011/70/Euratom. Negocierile dintre Comisie și statul membru gazdă se încheie în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a prezentului regulament.

Articolul 3

Buget

- (1) Pachetul financiar indicativ pentru punerea în aplicare a instrumentului în perioada 1 ianuarie 2028-31 decembrie 2034 este de 966 000 000 EUR în prețuri curente.

- (2) În plus, resursele financiare mobilizate pentru Ucraina prin articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală] din Rezerva pentru Ucraina în conformitate cu articolul 6 din Regulamentul (UE, Euratom) 202X/XXXX [Regulamentul privind CFM] pot fi utilizate, după caz, pentru a acorda Ucrainei sprijin din partea Uniunii în temeiul prezentului regulament.
- (3) Creditele pot fi înscrise în bugetul Uniunii și după 2034 pentru a acoperi cheltuielile necesare și pentru a permite gestionarea acțiunilor care nu au fost finalizate până la încheierea instrumentului.
- (4) Pachetul financiar menționat la alineatul (1) de la prezentul articol, resursele financiare menționate la alineatul (2) de la prezentul articol și cuantumul resurselor suplimentare menționate la articolul 3 pot fi utilizate, de asemenea, pentru asistență tehnică și administrativă pentru punerea în aplicare a instrumentului, cum ar fi activități de pregătire, monitorizare, control, audit și evaluare, sisteme și platforme instituționale de tehnologie a informației, activități de informare, vizibilitate și comunicare, inclusiv comunicarea instituțională privind prioritățile politice ale Uniunii și toate celelalte cheltuieli cu asistență tehnică și administrativă sau cu personalul suportate de Comisie pentru gestionarea instrumentului.
- (5) În ceea ce privește componenta externă a instrumentului, la punerea în aplicare a prezentului regulament se aplică normele și procedurile privind reportările, tranșele anuale, rambursările, veniturile și recuperările din instrumentele financiare finanțate în cadrul prezentului instrument sau al predecesorilor săi, precum și excedentele din garanțiile bugetare și împrumuturile provizionate în cadrul prezentului instrument sau al predecesorilor săi, prevăzute la articolul 22 din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală].

Articolul 4

Resurse suplimentare

Statele membre, instituțiile, organele și agențiile Uniunii, țările partenere, organizațiile internaționale, instituțiile financiare internaționale sau alte părți terțe pot aduce contribuții suplimentare financiare sau nefinanciare la program. Contribuțiile financiare suplimentare constituie venituri alocate externe în sensul articolului 21 alineatul (2) litera (a), (d) sau (e) sau al articolului 21 alineatul (5) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.

Articolul 5

Finanțare alternativă, combinată și cumulativă

- (1) Instrumentul se pune în aplicare în sinergie cu alte programe ale Comunității și ale Uniunii. O acțiune care a beneficiat de o contribuție din partea Comunității și a Uniunii în contextul unui alt program poate primi, de asemenea, o contribuție. Normele programului relevant al Uniunii se aplică contribuției corespunzătoare sau se poate aplica un set unic de norme tuturor contribuțiilor și se poate asuma un singur angajament juridic. În cazul în care contribuția Uniunii este bazată pe costurile eligibile, sprijinul cumulativ de la bugetul Uniunii nu depășește costurile eligibile totale ale acțiunii și poate fi calculat pe o bază proporțională, în conformitate cu condițiile de acordare a sprijinului.

- (2) Procedurile de atribuire din cadrul instrumentului pot fi desfășurate în comun cu statele membre, instituțiile, organele și agențiile Uniunii, țările partenere, organizațiile internaționale, instituțiile financiare internaționale sau alte părți terțe („partenerii la procedura de atribuire comună”), prin gestiune directă sau indirectă, cu condiția să se asigure protecția intereselor financiare ale Uniunii. Aceste proceduri fac obiectul unui set unic de norme și duc la încheierea unor angajamente juridice unice. În acest scop, partenerii la procedura de atribuire comună pot pune resurse la dispoziția instrumentului în conformitate cu articolul [4] din prezentul regulament sau partenerilor li se poate încredința punerea în aplicare a procedurii de atribuire, în cazurile aplicabile în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. În cadrul procedurilor de atribuire comune, reprezentanții partenerilor la procedura de atribuire comună pot fi în același timp membri ai comitetului de evaluare menționat la articolul 153 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.

Articolul 6

Punerea în aplicare și formele de finanțare din partea Uniunii

1. Instrumentul este pus în aplicare în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 prin gestiune directă sau prin gestiune indirectă cu entitățile menționate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din regulamentul menționat.
2. Finanțarea din partea Uniunii poate fi acordată sub orice formă în conformitate cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509, în special sub formă de granturi, premii, achiziții, donații nefinanciare, garanții bugetare, instrumente financiare și operațiuni de finanțare mixtă.

CAPITOLUL II

PUNEREA ÎN APLICARE A DIFERITELOR COMPONENTE ALE INSTRUMENTULUI

SECȚIUNEA 1: DISPOZIȚII SPECIFICE PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE A COMPONENTEI EXTERNE A INSTRUMENTULUI

Articolul 7

Cadrul de politică

Politicile, astfel cum sunt prevăzute în acordurile de asociere, în acordurile de parteneriat și cooperare, inclusiv în acordurile de cooperare nucleară, în acordurile multilaterale, în instrumentele fără forță juridică obligatorie, cum ar fi memorandumurile de înțelegere, declarațiile și alte acorduri care stabilesc o relație între Uniune și/sau Comunitate și țările sale partenere, precum și în concluziile Consiliului European și concluziile Consiliului, în declarațiile summiturilor, în concluziile reuniunilor la nivel înalt cu țările partenere, în strategiile și comunicările Comisiei și în comunicările comune ale Comisiei și ale Înalțului

Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate constituie cadrul general de politică pentru punerea în aplicare a instrumentului.

Articolul 8

Punerea în aplicare și eligibilitatea în concordanță cu instrumentul „Europa globală”

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul regulament, finanțarea din partea Uniunii pentru componenta externă a instrumentului se execută în conformitate cu prezentul regulament, cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 și, după caz, cu titlul II capitolele II și III din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală], cu excepția articolului 19, a articolului 20 alineatele (2) și (3) și a articolului 26 din regulamentul respectiv. Normele de eligibilitate prevăzute la articolul 20 alineatele (1) și (4)-(12) din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală] se aplică tuturor acțiunilor finanțate în cadrul componentei externe.
- (2) În cazul în care sprijinul din partea Uniunii este furnizat sub forma unei garanții bugetare sau a unui instrument financiar, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil în cadrul unei operațiuni de finanțare mixtă, trebuie furnizat exclusiv prin intermediul mecanismului de furnizare al instrumentului „Europa globală” și implementat în conformitate cu normele aplicabile ale mecanismului de furnizare al instrumentului „Europa globală” prin acorduri încheiate pentru tipul respectiv de sprijin în cadrul mecanismelor de furnizare ale instrumentului „Europa globală”.
- (3) Sprijinul din partea Uniunii acordat sub forma unei garanții bugetare se furnizează în limita cuantumului maxim al garanției bugetare stabilit în Regulamentul privind „Europa globală”.
- (4) În cazul în care instrumentul utilizează mecanismul de furnizare al instrumentului „Europa globală”, acesta furnizează provizionarea pentru garanția bugetară și finanțarea pentru instrumentele financiare, inclusiv atunci când este combinat cu sprijin nerambursabil sub forma unei operațiuni de finanțare mixtă.

Articolul 9

Împrumuturi Euratom

1. Sprijinul Uniunii pentru Ucraina acordat sub formă de împrumuturi în temeiul Deciziei 77/270/Euratom a Consiliului se acordă în limita cuantumului maxim menționat la articolul 6 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală]. Pentru împrumuturile acordate Ucrainei în temeiul Deciziei 77/270/Euratom a Consiliului se aplică dispozițiile articolului 24 alineatul (3) ultimul paragraf din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală].
2. Rata de provizionare pentru sprijinul Uniunii sub formă de împrumuturi acordate Armeniei în temeiul Deciziei 77/270/Euratom a Consiliului este rata de provizionare prevăzută la articolul 24 din Regulamentul (UE) 202X/XXXX [Europa globală].

Articolul 10

Programe indicative multianuale

1. Punerea în aplicare a componentei externe a instrumentului se realizează prin programe indicative multianuale adoptate prin intermediul unor acte de punere în aplicare în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 17 alineatul (3). Aceste programe indicative multianuale:
 - (a) urmăresc să asigure un cadru coerent pentru cooperarea dintre Comunitate și țările sau regiunile partenere în cauză, în concordanță cu scopul general și cu domeniul de aplicare, obiectivele, principiile și politica Comunității și pe baza cadrului de politică menționat la articolul 7 din prezentul regulament;
 - (b) constituie o bază generală pentru cooperarea în materie de securitate nucleară în cadrul instrumentului și stabilesc obiectivele de cooperare ale Comunității, ținând seama de nevoile țărilor vizate, de prioritățile Comunității, de situația internațională și de activitățile țărilor partenere respective;
 - (c) precizează valoarea adăugată a cooperării menționate la litera (b) și modul în care se poate evita suprapunerea cu alte programe și inițiative, în special cu cele ale organizațiilor internaționale care urmăresc obiective similare și cu cele ale altor donatori majori;
 - (d) stabilesc prioritățile geografice și de politică selectate pentru finanțare din partea Uniunii, obiectivele specifice și, după caz, alocările financiare orientative și metodele de execuție;
 - (e) se bazează pe dialogul cu țările sau regiunile partenere, în care sunt implicate părțile interesate relevante, în special autoritățile guvernamentale și de reglementare și organizațiile desemnate de acestea, precum și, după caz, pe consultările cu Grupul european de reglementare pentru siguranța nucleară (ENSREG) instituit prin Decizia 2007/530/Euratom a Comisiei⁵².
2. Programele indicative multianuale pot fi revizuite ad-hoc, după cum este necesar pentru punerea lor efectivă în aplicare, în special în cazul în care survin modificări substanțiale ale cadrului de politică menționat la articolul 6 sau în urma unei situații de criză sau post-criză. Procedura de examinare menționată la articolul 17 alineatul (3) se aplică și revizuirilor care au ca efect modificarea semnificativă a conținutului programului indicativ multianual.

Articolul 11

Adoptarea planurilor de acțiune și a măsurilor

1. Planurile de acțiune anuale sau multianuale și măsurile din cadrul componentei externe a instrumentului constituie programe de lucru în sensul Regulamentului (UE, Euratom) 2024/2509.

⁵² Decizia 2007/530/Euratom a Comisiei din 17 iulie 2007 privind stabilirea Grupului european la nivel înalt pentru siguranța nucleară și gestionarea deșeurilor (JO L 195, 27.7.2007, p. 44, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/530/oj>).

2. Comisia adoptă planurile de acțiune și măsurile menționate la alineatul (1) prin acte de punere în aplicare. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 17 alineatul (3).
3. Procedura de examinare menționată la alineatul (2) nu este necesară pentru:
 - (a) măsurile speciale și măsurile de sprijin pentru care finanțarea din partea Uniunii nu depășește 10 milioane EUR;
 - (b) modificările de ordin tehnic, cu condiția ca acestea să nu afecteze în mod substanțial obiectivele planului de acțiune sau ale măsurii în cauză, cum ar fi:
 - (i) schimbarea metodei de implementare;
 - (ii) realocarea fondurilor între acțiunile cuprinse în același plan de acțiune;
 - (iii) majorarea bugetului planurilor de acțiune și al măsurilor cu cel mult 20 % din bugetul respectiv.

Atunci când sunt adoptate în conformitate cu prezentul alineat, măsurile speciale și măsurile de sprijin, precum și modificările de ordin tehnic se comunică statelor membre prin intermediul comitetului menționat la articolul 17 alineatul (1), în termen de o lună de la adoptare. De asemenea, ele se comunică Parlamentului European.

4. În cazul unor motive imperioase de urgență justificate corespunzător referitoare la necesitatea unui răspuns rapid din partea Comunității, Comisia adoptă sau modifică planurile de acțiune sau măsurile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol prin intermediul unor acte de punere în aplicare imediat aplicabile, în conformitate cu procedura menționată la articolul 17 alineatul (4).

Articolul 12

Criterii pentru cooperarea internațională

1. Componenta externă a instrumentului poate să finanțeze acțiuni în țările partenere în conformitate cu criteriile stabilite la prezentul articol.
2. Cooperarea se întemeiază pe o înțelegere comună sau un acord reciproc între țara parteneră și Comunitate.
3. Țările partenere care doresc să coopereze cu Comunitatea în domeniul garanțiilor nucleare trebuie să fie părți la Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare și să fi încheiat un acord de garanții generalizate cu AIEA sau un protocol adițional cu AIEA aflat în vigoare.
4. Țările partenere care doresc să coopereze cu Comunitatea în domeniul securității nucleare trebuie să fie părți active la Convenția privind securitatea nucleară și la Convenția comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive sau la alte convenții relevante sau să fi luat măsuri care demonstrează un angajament ferm de a adera la convențiile respective.
5. Țările partenere care doresc să coopereze cu Comunitatea în ceea ce privește pregătirea și răspunsul în situații de urgență, radioprotecția sau gestionarea deșeurilor radioactive și care nu îndeplinesc nici criteriul (3), nici criteriul (4) nu ar trebui să aibă instalații nucleare pe teritoriul lor.

6. Cooperarea cu țările partenere care nu îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 12 alineatele (3)-(5) are loc cu caracter excepțional, la cererea directă a țărilor partenere în cauză, și se limitează la sprijinul solicitat de acestea în cazul unui accident nuclear sau al unei situații de urgență radiologică, astfel cum se menționează în Convenția cu privire la notificarea rapidă a unui accident nuclear și în Convenția cu privire la asistența în caz de accident nuclear sau urgență radiologică.
7. Constituie o excepție cooperarea cu țările candidate sau potențial candidate care nu sunt în măsură să îndeplinească criteriile prevăzute la articolul 12 alineatele (3)-(6) din cauza statutului lor de țară.
8. Pentru a asigura și a monitoriza conformitatea cu obiectivele legate de cooperare ale instrumentului, țara parteneră în cauză trebuie să accepte evaluarea acțiunilor întreprinse. Evaluarea respectivă trebuie să permită monitorizarea și verificarea conformității cu obiectivele și reprezintă o condiție pentru continuarea plății contribuției din partea Comunității.

Articolul 13

SERVICIUL EUROPEAN DE ACȚIUNE EXTERNĂ (SEAE)

Componenta externă a instrumentului este pusă în aplicare ținând seama de rolul SEAE, astfel cum se prevede în Decizia 2010/427/UE a Consiliului, în special la articolele 3 și 9.

SECȚIUNEA 2: DISPOZIȚII SPECIFICE PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE A COMPONENTEI INTERNE A INSTRUMENTULUI

Articolul 14

Programe de lucru

1. Punerea în aplicare a componentei interne a instrumentului se realizează prin programele de lucru menționate la articolul 110 din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.

Programul de lucru pentru componenta internă a instrumentului:

- (a) urmărește să ofere o imagine de ansamblu a activităților planificate în perioada acoperită de programul de lucru multianual;
- (b) constituie o bază generală pentru realizarea activităților reglementate de prezentul regulament și se bazează pe cele mai înalte standarde de securitate nucleară și pe cele mai bune practici de abordare a obligațiilor Comunității în domeniul nuclear.

Articolul 15

Punerea în aplicare și formele de finanțare din partea Uniunii și criteriile de eligibilitate pentru punerea în aplicare a componentei interne a instrumentului

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul regulament, finanțarea din partea Uniunii pentru componenta internă a instrumentului se execută în conformitate cu prezentul regulament și cu Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509.

Numai următoarele activități sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii în cadrul componentei interne a instrumentului:

- (a) conservarea și exploatarea în condiții de siguranță a instalațiilor nucleare oprite;
- (b) demontarea instalațiilor nucleare învechite sau a celor neutilizate sau a ambelor;
- (c) gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive și a combustibilului uzat, inclusiv colectarea, caracterizarea, tratarea, transportul și depozitarea;
- (d) reducerea stocului de materiale nucleare de la amplasamentele JRC;
- (e) dezvoltarea și construirea de instalații de gestionare a deșeurilor radioactive;
- (f) elaborarea și actualizarea planurilor de dezafectare, a studiilor tehnice și a dosarelor de autorizare;
- (g) sprijin extern pentru conceperea, evaluarea și gestionarea proiectelor;
- (h) sprijin operațional, inclusiv pentru protecția împotriva radiațiilor, întreținerea echipamentelor și a instalațiilor;
- (i) negocierea cu statele membre gazdă în vederea transferării obligațiilor Comisiei în domeniul nuclear;
- (j) comunicarea și cooperarea cu părțile interesate externe;
- (k) colectarea, producerea, evaluarea și diseminarea cunoștințelor privind dezafectarea nucleară, inclusiv prin activități de formare;
- (l) orice altă activitate de sprijinire a dezafectării instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele JRC și a cunoștințelor privind dezafectarea nucleară și gestionarea deșeurilor, astfel cum se menționează la articolul 2.

Articolul 16

Dispoziție privind schimbul de cunoștințe

1. Cunoștințele create în procesul de punere în aplicare a programului JRC de dezafectare și gestionare a deșeurilor se diseminează la nivelul Comunității.
2. Activitățile destinate realizării activității menționate la alineatul (1) se finanțează prin intermediul instrumentului. JRC coordonează structurarea și diseminarea cunoștințelor către statele membre.
3. Procesul de diseminare a cunoștințelor se include și se definește în programul de lucru menționat la articolul 16.

CAPITOLUL III

NORME DE PUNERE ÎN APLICARE, DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Articolul 17

Procedura comitetului

1. Comisia este asistată de un comitet pentru componenta externă a instrumentului. Comitetul respectiv este un comitet în sensul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.
2. Comitetul se reunește în diferite configurații, în funcție de subiect sau de domeniu.
3. Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.
4. Atunci când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 8 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011, coroborat cu articolul 5 din regulamentul respectiv.
5. Atunci când avizul comitetului urmează să fie obținut prin procedură scrisă, procedura respectivă se încheie fără rezultat atunci când, în termenul stabilit pentru emiterea avizului, președintele comitetului decide în acest sens sau o majoritate simplă a membrilor comitetului solicită acest lucru.
6. În conformitate cu acordurile internaționale încheiate de Uniune, reprezentanți ai țărilor partenere sau ai organizațiilor internaționale pot fi invitați în calitate de observatori la reuniunile comitetului, în condițiile prevăzute în regulamentul său de procedură, ținând seama de securitatea și de ordinea publică a Uniunii sau a statelor sale membre. Reprezentanții țărilor terțe sau ai organizațiilor internaționale nu participă la deliberările care vizează chestiuni legate de criteriile de eligibilitate prevăzute la articolul 8 din prezentul regulament.

Articolul 18

Abrogare

Regulamentele (Euratom) 2021/100 și (Euratom) 2021/948 se abrogă de la 1 ianuarie 2028.

Articolul 19

Dispoziții tranzitorii

1. Prezentul regulament nu afectează continuarea sau modificarea acțiunilor vizate, până la încheierea lor, în temeiul Regulamentelor (Euratom) 2021/100 și (Euratom) 2021/948, care continuă să se aplice acțiunilor în cauză până la încheierea lor.
2. Pachetul financiar al instrumentului poate acoperi, de asemenea, cheltuielile cu asistența tehnică și administrativă necesare pentru a asigura tranziția între instrument și măsurile adoptate în temeiul Regulamentelor (Euratom) 2021/100 și (Euratom) 2021/948.

Articolul 20

Intrarea în vigoare și aplicarea

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 1 ianuarie 2028.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

*Pentru Consiliu,
Președintele*

FISĂ FINANCIARĂ LEGISLATIVĂ ȘI DIGITALĂ

1.	CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI	3
1.1.	Titlul propunerii/inițiativei.....	3
1.2.	Domeniul (domeniile) de politică vizat(e)	3
1.3.	Obiectiv(e).....	3
1.3.1.	Obiectiv(e) general(e)	3
1.3.2.	Obiectiv(e) specific(e).....	3
1.3.3.	Rezultatul (rezultatele) și impactul preconizate	3
1.3.4.	Indicatori de performanță	3
1.4.	Obiectul propunerii/inițiativei	4
1.5.	Motivele propunerii/inițiativei	4
1.5.1.	Cerința (cerințele) care trebuie îndeplinită (îndeplinite) pe termen scurt sau lung, inclusiv un calendar detaliat pentru punerea în aplicare a inițiativei	4
1.5.2.	Valoarea adăugată a intervenției UE (aceasta poate rezulta din diferiți factori, de exemplu mai buna coordonare, securitatea juridică, o mai mare eficacitate sau complementaritate). În sensul prezentei secțiunii, „valoarea adăugată a intervenției UE” este valoarea ce rezultă din acțiunea UE care depășește valoarea ce ar fi fost obținută dacă ar fi acționat doar statele membre.....	4
1.5.3.	Învățămintele desprinse din experiențele anterioare similare	4
1.5.4.	Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual și posibilele sinergii cu alte instrumente corespunzătoare	5
1.5.5.	Evaluarea diferitelor opțiuni de finanțare disponibile, inclusiv a posibilităților de realocare a creditelor	5
1.6.	Durata propunerii/inițiativei și a impactului său financiar.....	6
1.7.	Metoda (metodele) de execuție a bugetului planificată (planificate).....	6
2.	MĂSURI DE GESTIUNE	8
2.1.	Dispoziții în materie de monitorizare și de raportare.....	8
2.2.	Sistemul (sistemele) de gestiune și de control	8
2.2.1.	Justificarea metodei (metodelor) de execuție bugetară, a mecanismului (mecanismelor) de punere în aplicare a finanțării, a modalităților de plată și a strategiei de control propuse	8
2.2.2.	Informații privind riscurile identificate și sistemul (sistemele) de control intern instituit(e) pentru atenuarea lor	8
2.2.3.	Estimarea și justificarea raportului cost-eficacitate al controalelor (raportul dintre costurile controalelor și valoarea fondurilor aferente gestionate) și evaluarea nivelurilor preconizate ale riscurilor de eroare (la plată și la închidere).....	8
2.3.	Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor	9
3.	IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI	10

3.1.	Rubrica (rubricile) din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate)	10
3.2.	Impactul financiar estimat al propunerii asupra creditelor	12
3.2.1.	Sinteza impactului estimat asupra creditelor operaționale.....	12
3.2.1.1.	Credite din bugetul votat.....	12
3.2.1.2.	Credite din venituri alocate externe	17
3.2.2.	Realizările preconizate finanțate din credite operaționale	22
3.2.3.	Sinteza impactului estimat asupra creditelor administrative.....	24
3.2.3.1.	Credite din bugetul votat	24
3.2.3.2.	Credite din venituri alocate externe	24
3.2.3.3.	Total credite	24
3.2.4.	Necesarul de resurse umane estimat	25
3.2.4.1.	Finanțare din bugetul votat.....	25
3.2.4.2.	Finanțare din venituri alocate externe	26
3.2.4.3.	Necesarul total de resurse umane	26
3.2.5.	Prezentare generală a impactului estimat asupra investițiilor legate de tehnologia digitală.....	28
3.2.6.	Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual actual	28
3.2.7.	Contribuțiile terților	28
3.3.	Impactul estimat asupra veniturilor.....	29
4.	DIMENSIUNILE DIGITALE	29
4.1.	Cerințe cu relevanță digitală	30
4.2.	Date	30
4.3.	Soluții digitale	31
4.4.	Evaluarea interoperabilității	31
4.5.	Măsuri de sprijinire a implementării digitale	32

1. CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

1.1. Titlul propunerii/inițiativei

Regulament (Euratom) al Consiliului de instituire a Instrumentului pentru cooperare în materie de securitate nucleară și dezafectare pentru perioada 2028-2034.

1.2. Domeniul (domeniile) de politică vizat(e)

Securitate nucleară

1.3. Obiectiv(e)

1.3.1. Obiectiv(e) general(e)

Instrumentul îndeplinește un obiectiv extern și unul intern.

- 1. Obiectivul general al componentei externe a instrumentului este de a sprijini promovarea celui mai înalt nivel de securitate nucleară și a radioprotecției, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului nuclear uzat și a deșeurilor radioactive și aplicarea unor garanții eficiente și eficace pentru materialele nucleare în țările partenere.
- 2. Obiectivul general al componentei interne a instrumentului este de a sprijini dezafectarea instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele JRC și de a gestiona în condiții de siguranță combustibilul uzat, materialele nucleare și deșeurile radioactive asociate.

1.3.2. Obiectiv(e) specific(e)

Obiectivul specific nr.

Pentru componenta externă:

- 1. promovarea unei culturi eficiente în materie de securitate nucleară și de radioprotecție, a punerii în aplicare a celor mai înalte standarde de securitate nucleară și de radioprotecție, precum și a îmbunătățirii continue a securității nucleare, inclusiv promovarea transparenței proceselor decizionale ale autorităților țărilor partenere referitoare la securitatea utilizărilor în scopuri pașnice ale instalațiilor nucleare;
- 2. sprijinirea gestionării responsabile și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, precum și a dezafectării și reabilitării fostelor amplasamente și instalații nucleare;
- 3. instituirea de garanții eficiente și eficace privind materialele nucleare în țările partenere.

Pentru componenta internă:

- 1. sprijinirea planului de dezafectare și derularea, în conformitate cu dreptul intern al statului membru gazdă, a activităților de demontare și decontaminare a instalațiilor nucleare ale Comisiei de la amplasamentele JRC, gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive aferente și, după caz, pregătirea transferului opțional al obligațiilor aferente din domeniul nuclear de la JRC către statul membru gazdă;
- 2. dezvoltarea în continuare de către JRC a unor legături și schimburi între părțile interesate din Uniune cu privire la dezafectarea nucleară, cu scopul de a

asigura diseminarea cunoștințelor și a expertizei dobândite în toate domeniile relevante, cum ar fi reglementarea și formarea, precum și de a dezvolta sinergii în Uniune.

1.3.3. Rezultatul (rezultatele) și impactul preconizate

Pentru componenta externă:

- O mai bună gestionare a securității nucleare și a radioprotecției în țările partenere externe, în conformitate cu acquis-ul Euratom și cu cele mai bune practici ale UE
- Activități de gestionare a deșeurilor radioactive și de dezafectare în țările partenere externe, în conformitate cu acquis-ul Euratom și cu cele mai bune practici ale UE
- Capabilități mai bune pentru sistemele de garanții nucleare în țările partenere externe.

Pentru componenta internă:

- Începând din 2021, programul de dezafectare nucleară și de gestionare a deșeurilor al Centrului Comun de Cercetare este finanțat pe baza unui temei juridic specific. Programul, care a început în 1999 cu finanțare de la bugetul JRC, a avut de câștigat de pe urma noii abordări și a fost pus în aplicare mai eficient. Programul a îmbunătățit în mod real securitatea nucleară la amplasamentele JRC, generând beneficii pentru cetățenii UE și pentru mediu. Continuarea programului este necesară pentru a îndeplini angajamentele juridice ale Comisiei Europene, pentru a reduce riscurile nucleare în vederea eliberării complete a instalațiilor de sub controalele de reglementare și pentru a genera cunoștințe și a le disemina în rândul părților interesate din UE care se ocupă de dezafectare și de gestionarea deșeurilor.

1.3.4. Indicatori de performanță

Indicatorii de realizare și de rezultat folosiți în scopul monitorizării progreselor și al realizărilor acestui program vor corespunde indicatorilor comuni prevăzuți în Regulamentul xxx [Regulamentul privind performanța].

1.4. Obiectul propunerii/inițiativei

- ☐ o acțiune nouă
- ☐ o acțiune nouă întreprinsă ca urmare a unui proiect-pilot/a unei acțiuni pregătitoare⁵³
- ☐ prelungirea unei acțiuni existente
- ☒ o fuziune sau o redirecționare a uneia sau mai multor acțiuni către o altă/o nouă acțiune

⁵³

Astfel cum se menționează la articolul 58 alineatul (2) litera (a) sau (b) din Regulamentul financiar.

1.5. Motivele propunerii/inițiativei

1.5.1. Cerința (cerințele) care trebuie îndeplinită (îndeplinite) pe termen scurt sau lung, inclusiv un calendar detaliat pentru punerea în aplicare a inițiativei

Componenta externă reprezintă o evoluție naturală a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară și, prin urmare, este de așteptat ca o structură instituțională similară să asigure o punere în aplicare lipsită de probleme. Componenta internă continuă activitățile inițiate în 1999 pentru a aborda moștenirea nucleară a Centrului Comun de Cercetare. Instrumentul are drept scop înregistrarea de progrese în ceea ce privește dezafectarea și demontarea instalațiilor nucleare învechite, în conformitate cu planul de dezafectare al amplasamentului, și asigurarea gestionării în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive.

1.5.2. Valoarea adăugată a intervenției UE

Motivele acțiunii la nivelul UE (*ex ante*) În ceea ce privește componenta externă, o acțiune la nivelul Comunității ar putea fi benefică pentru partenerii externi datorită flexibilității în punerea în aplicare și accesului la întreaga experiență a diferitelor state membre.

În ceea ce privește componenta externă, se obțin un impact, o eficiență și o vizibilitate mai mari decât dacă acțiunea ar fi realizată de statele membre individuale. Componenta internă este o responsabilitate legală a Comisiei Europene referitoare la gestionarea propriilor instalații de cercetare nucleară.

În ceea ce privește componenta internă, implicarea UE derivă din responsabilitățile legale ale Comisiei Europene referitoare la moștenirea nucleară a activităților sale de cercetare anterioare și în curs.

1.5.3. Învățămintele desprinse din experiențele anterioare similare

Învățămintele desprinse din punerea în aplicare a Instrumentului european pentru cooperare internațională în materie de securitate nucleară și a predecesoarelor sale vor fi utilizate pentru implementarea componentei externe.

Învățămintele desprinse din punerea în aplicare a programului anterior de asistență pentru dezafectare nucleară vor fi utilizate pentru implementarea componentei interne.

1.5.4. Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual și posibilele sinergii cu alte instrumente corespunzătoare

Programul este unul dintre instrumentele de finanțare din cadrul financiar multianual 2028-2034 și are un grad ridicat de coerență și complementaritate cu alte priorități și scheme de finanțare esențiale ale UE.

În ceea ce privește componenta internă, promovarea și aplicarea celor mai înalte standarde de securitate nucleară și de gestionare în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive este un obiectiv comun al celor două instrumente fuzionate (Instrumentul pentru cooperare în materie de securitate nucleară și programul de dezafectare). Acesta este aliniat la programul de dezafectare nucleară gestionat de DG ENER, care sprijină activitățile de dezafectare din statele membre ale Uniunii Europene.

La punerea în aplicare a prezentului regulament, se va asigura coerența cu alte domenii ale acțiunii externe și cu alte politici relevante ale UE. Ar trebui urmărite sinergii cu acțiunile din cadrul altor programe ale UE, pentru a maximiza impactul intervențiilor combinate.

Acțiunile finanțate în temeiul prezentei propuneri ar trebui să fie coerente și complementare cu cele desfășurate în cadrul programului „Europa globală”, al Deciziei privind țările și teritoriile de peste mări, al politicii externe și de securitate comune și al Instrumentului european pentru pace, care nu este cuprins în bugetul UE.

1.5.5. Evaluarea diferitelor opțiuni de finanțare disponibile, inclusiv a posibilităților de realocare a creditelor

Nu se aplică, deoarece prezenta propunere face parte din pachetul de programe de finanțare noi aferent cadrului financiar multianual (CFM) 2028-2034. Alocarea bugetară propusă pentru acest program este, prin urmare, acoperită integral de creditele de la rubrica 1 din CFM 2028-2034 și nu necesită realocări din niciun alt program.

1.6. Durata propunerii/inițiativei și a impactului său financiar

☒ **durată limitată**

- ☒ de la 1.1.2028 până la 31.12.2034
- ☒ impact financiar din 2028 până în 2034 pentru creditele de angajament și din 2028 până în 2041 pentru creditele de plată.

☐ **durată nelimitată**

- punere în aplicare cu o perioadă de creștere în intensitate din AAAA până în AAAA,
- urmată de o perioadă de funcționare la capacitate maximă.

1.7. Metoda (metodele) de execuție a bugetului planificată (planificate)

☒ **Gestiune directă** asigurată de Comisie

- ☒ prin intermediul serviciilor sale, inclusiv al personalului din delegațiile Uniunii
- ☐ prin intermediul agențiilor executive

☐ **Gestiune partajată** cu statele membre

☒ **Gestiune indirectă**, cu delegarea sarcinilor de execuție bugetară:

- ☒ țărilor terțe sau organismelor pe care le-au desemnat acestea
- ☒ organizațiilor internaționale și agențiilor acestora (a se preciza)
- ☒ Băncii Europene de Investiții și Fondului European de Investiții
- ☐ organismelor menționate la articolele 70 și 71 din Regulamentul financiar
- ☒ organismelor de drept public
- ☒ organismelor de drept privat cu misiune de serviciu public, cu condiția să li se furnizeze garanții financiare adecvate
- ☒ organismelor de drept privat dintr-un stat membru care sunt responsabile cu punerea în aplicare a unui parteneriat public-privat și cărora li se furnizează garanții financiare adecvate
- ☒ organismelor sau persoanelor cărora li se încredințează executarea unor acțiuni specifice în cadrul politicii externe și de securitate comună, în temeiul titlului V din Tratatul privind Uniunea Europeană, și care sunt identificate în actul de bază relevant
- ☒ organismelor stabilite într-un stat membru, reglementate de dreptul privat al unui stat membru sau de dreptul Uniunii și eligibile pentru a li se încredința, în conformitate cu normele sectoriale, execuția unor fonduri sau a unor garanții bugetare ale Uniunii, în măsura în care aceste organisme sunt controlate de organisme de drept public sau de organisme de drept privat cu misiune de serviciu public și beneficiază de garanții financiare adecvate care sunt furnizate sub formă de răspundere solidară din partea organismelor de control sau de garanții financiare echivalente și care pot fi limitate, pentru fiecare acțiune, la cuantumul maxim al sprijinului din partea Uniunii.

Observații

În ceea ce privește componenta internă, sunt planificate negocieri cu statele membre gazdă în cursul CFM în vederea unui eventual transfer al obligațiilor Centrului Comun de Cercetare în domeniul nuclear.

În ceea ce privește componenta externă, va fi aleasă cea mai potrivită metodă de punere în aplicare, care va include gestiunea directă, punerea în aplicare de către BERD, punerea în aplicare de către AIEA și punerea în aplicare de către organizațiile evaluate pe bază de piloni din statele membre ale UE, în etapa de programare fiind preferabil să nu se excludă nicio modalitate posibilă de punere în aplicare.

2. MĂSURI DE GESTIUNE

2.1. Dispoziții în materie de monitorizare și de raportare

Dispoziții în materie de monitorizare, raportare și evaluare pentru acest program vor respecta cerințele prevăzute în Regulamentul xxx [Regulamentul privind performanța].

Componenta internă

Componenta internă este pusă în aplicare de Comisie. JRC gestionează și administrează instrumentul prin intermediul unui comitet director la nivel înalt alcătuit din personalul de conducere de nivel superior al JRC, care se reunește de trei ori pe an pentru a lua decizii strategice, a revizui obiectivele și a monitoriza progresele înregistrate de instrument. Comitetul director la nivel înalt este sprijinit de comitetul director la nivel operațional, alcătuit din reprezentanți ai amplasamentelor tehnice și reprezentanți ai direcțiilor juridice și financiare. Comitetul se reunește de trei ori pe an pentru a se asigura că sarcinile tehnice, juridice, financiare și legate de achiziții sunt raționalizate. El monitorizează atât progresul tehnic, cât și execuția bugetară.

În conformitate cu rezoluția Parlamentului European din 1999 [COM(1999)-114 – C5-0214/1999-1999/2169 (COS)], JRC este consiliat periodic, chiar de la începutul programului D&WM, de un grup de experți europeni independenți în materie de dezafectare, și anume Grupul de experți pentru programul D&WM. Recomandările lor se referă la strategia de dezafectare și de tratare a deșeurilor, la tehnologia disponibilă, la aspectele tehnice ale organizației și la orice alte aspecte legate de instrument.

Încă de la începutul programului D&WM, Comisia transmite periodic Consiliului și Parlamentului European rapoarte privind progresele și stadiul programului D&WM, prezentând astfel o previziune bugetară actualizată (o dată la patru ani).

În plus, JRC prezintă anual un raport cu privire la obiectivele intermediare și la progresele înregistrate (Planul de management al JRC, Raportul de activitate al JRC).

2.2. Sistemul (sistemele) de gestiune și de control

2.2.1. *Justificarea metodei (metodelor) de execuție bugetară, a mecanismului (mecanismelor) de punere în aplicare a finanțării, a modalităților de plată și a strategiei de control propuse*

Pentru componenta externă

În ceea ce privește modurile de gestiune, nu se au în vedere schimbări fundamentale, iar experiența dobândită de serviciile Comisiei și de actorii responsabili cu execuția în cadrul programelor precedente va contribui la obținerea de rezultate mai bune în viitor. Țările partenere se află încă într-un proces de adaptare la cadrul legislativ existent, iar punerea în aplicare a programelor ICSN este încă la început; prin urmare, ar trebui asigurată cea mai mare continuitate posibilă.

Acțiunile care urmează să fie finanțate în temeiul prezentului regulament vor fi puse în aplicare prin gestiune directă de către Comisie de la sediul central și/sau prin

delegațiile Uniunii și prin gestiune indirectă de către oricare dintre entitățile menționate la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul financiar, pentru a îndeplini mai bine obiectivele regulamentului.

În ceea ce privește gestiunea indirectă, astfel cum se prevede la articolul 157 din Regulamentul financiar, aceste entități trebuie să asigure un nivel de protecție a intereselor financiare ale Uniunii echivalent cu cel asigurat în cadrul gestiunii directe. Se va efectua o evaluare *ex ante* pe bază de piloni a sistemelor și procedurilor entităților, în conformitate cu principiul proporționalității și ținând seama în mod corespunzător de natura acțiunii și de riscurile financiare implicate. Dacă execuția necesită acest lucru sau dacă au fost exprimate rezerve în rapoartele anuale de activitate, vor fi definite și puse în aplicare planuri de acțiune cu măsuri de atenuare specifice. În plus, execuția poate fi însoțită de măsuri de supraveghere adecvate impuse de Comisie.

Pentru a asigura eficacitatea și eficiența operațiunilor (și a reduce nivelul ridicat de risc din mediul legat de asistența externă), pe lângă toate elementele amplului proces de politică și planificare strategică al Comisiei, ale mediului de audit intern și ale celorlalte cerințe ale cadrului de control intern al Comisiei, serviciile responsabile cu punerea în aplicare vor continua să aplice un cadru de gestionare a ajutorului adaptat tuturor instrumentelor.

Serviciile responsabile cu punerea în aplicare vor continua să urmărească cele mai înalte standarde de contabilitate și raportare financiară utilizând sistemul financiar corporativ al Comisiei (SUMMA), precum și instrumente specifice de ajutor extern, cum ar fi OPSYS.

În ceea ce privește conformitatea cu cadrul legislativ și procedural relevant, în secțiunea 2.3 (Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor) sunt prevăzute metode de control al conformității.

Pentru componenta internă

În ceea ce privește modurile de gestiune, nu se au în vedere schimbări fundamentale, iar experiența dobândită de JRC în cadrul programelor precedente va contribui la obținerea de rezultate mai bune în viitor.

Analizele și auditurile externe au recunoscut că instrumentul a înregistrat progrese și realizări importante de la lansarea sa, în limitele constrângerilor externe și interne existente.

2.2.2. Informații privind riscurile identificate și sistemul (sistemele) de control intern instituit(e) pentru atenuarea lor

Pentru componenta externă

Mediul operațional în care se înscrie cooperarea din cadrul acestui instrument este caracterizat de riscul nerealizării obiectivelor instrumentului, al unei gestiuni financiare deficitare și/sau al nerespectării normelor în vigoare (erori în materie de legalitate și regularitate), ca urmare a:

- instabilității economice și politice și a dezastrelor naturale și fenomenelor climatice extreme care pot duce la dificultăți și întârzieri în conceperea și desfășurarea intervențiilor;

- capacității instituționale și administrative limitate în țările partenere, care poate duce la dificultăți și la întârzieri în conceperea și desfășurarea intervențiilor;
- dispersării geografice a proiectelor și programelor (răspândite într-un număr destul de mare de state, teritorii și regiuni), care poate genera probleme legate de logistica și resursele necesare pentru monitorizare – mai ales în cazul activităților de urmărire „la fața locului”;
- diversității partenerilor potențiali ai beneficiarilor, ale căror structuri și capacități de control intern variate pot fragmenta resursele aflate la dispoziția Comisiei pentru a sprijini și a monitoriza desfășurarea intervențiilor și, în consecință, pot scădea eficacitatea și eficiența acestora;
- disponibilității limitate a datelor cantitative și calitative privind rezultatele și impactul oferirii de asistență externă în țările partenere, ceea ce poate afecta capacitatea Comisiei de a raporta cu privire la rezultate și de a-și asuma responsabilitatea pentru acestea.

Pentru a face față riscului de erori financiare, Comisia va efectua controalele *ex ante* și *ex post* adecvate. Ori de câte ori va fi cazul, efectuarea de audituri ale sistemelor va reprezenta un instrument de identificare a cauzelor primare ale erorilor din sistemele de control ale entităților, care va declanșa măsurile de atenuare necesare. În plus, pentru a deveni mai eficace în ceea ce privește prevenirea erorilor, a deficiențelor de gestionare și a neregulilor, Comisia instituie un sistem de evaluare specifică permanentă a riscurilor la nivel de contract și la nivel de entitate. Principalii factori care cresc probabilitatea unei rate mari de eroare și a unui impact negativ asupra bunei gestiuni financiare, în special cei care prezintă și o legătură cu datele istorice provenite din controalele și monitorizarea anterioare, au fost identificați și agregați într-un tablou de bord folosit pentru stabilirea profilului de risc. Tabloul de bord va oferi un instrument important pentru direcționarea mai eficace a controalelor viitoare, a eforturilor de monitorizare și a altor mijloace de atenuare, cu scopul de a reduce semnificativ riscurile de erori, deficiențe de gestionare și nereguli.

Pentru componenta internă

Principalul risc identificat și documentat în registrul JRC privind riscurile este riscul de evenimente neprevăzute, incertitudini și întârzieri care pot duce la creșterea costurilor și pot genera neconformități.

Principalele măsuri de atenuare a acestui risc sunt următoarele:

- contactele regulate cu autoritățile naționale relevante;
- consolidarea guvernantei în vigoare de la începutul anului 2025;
- utilizarea continuă a registrului JRC privind riscurile, cu un proces regulat de revizuire a riscurilor, cu monitorizarea atentă a celor mai importante riscuri și cu posibilitatea de a efectua verificări tematice în caz de nevoie.

2.2.3. *Estimarea și justificarea raportului cost-eficacitate al controalelor*

Costul controalelor pentru Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară și dezafectare este estimat a fi < 4 % din fondurile gestionate în cadrul acestui program. Riscul la plată și riscul la închidere este estimat a fi < 2 % din cheltuielile relevante pe o bază anuală.

2.3. Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor

Pentru componenta externă

Propunerea conține măsuri antifraudă corespunzătoare, în conformitate cu Regulamentul financiar. În ceea ce privește măsurile de prevenire a fraudelor și a neregulilor, nu se au în vedere schimbări fundamentale, iar experiența dobândită de serviciile Comisiei și de actorii responsabili cu execuția în cadrul programelor precedente va contribui la obținerea de rezultate mai bune în viitor.

Cadrul de conformitate este constituit, printre altele, din următoarele componente semnificative:

Măsuri preventive

- cursuri de formare de bază obligatorii privind aspectele legate de fraudă, destinate personalului responsabil de gestionarea ajutorului și auditorilor;
- o evaluare *ex ante* pentru a garanta aplicarea, în cadrul autorităților care asigură gestionarea fondurilor relevante în conformitate cu gestiunea în comun și gestiunea descentralizată, a unor măsuri corespunzătoare de combatere a fraudei, în scopul prevenirii și detectării cazurilor de fraudă în cadrul gestionării fondurilor Uniunii;
- o verificare *ex ante* a mecanismelor de combatere a fraudei existente în țara parteneră, ca parte a evaluării criteriului de eligibilitate aferent gestionării finanțelor publice în vederea acordării de sprijin bugetar (și anume un angajament ferm de a combate fraudă și corupția, autorități de control corespunzătoare, o capacitate judiciară suficientă și mecanisme de răspuns și de sancționare eficiente);
- mecanisme antifraudă eficiente în vederea prevenirii și a detectării fraudei, a corupției și a altor activități ilegale care afectează interesele financiare ale Uniunii, inclusiv a atacurilor cibernetice.

Măsuri de detectare și de remediere

- suspendarea finanțării UE în cazul constatării unor cazuri grave de fraudă, inclusiv a unor cazuri de corupție pe scară largă, până în momentul în care autoritățile adoptă măsurile corespunzătoare de remediere și prevenire a fraudelor de acest tip în viitor;
- sistemul de detectare timpurie și de excludere (EDES);
- suspendarea/rezilierea contactului;
- procedura de excludere.

Strategiile antifraudă ale serviciilor în cauză, aliniate la obiectivele și prioritățile strategiei antifraudă a Comisiei (SAFC) și ale planului său de acțiune corespunzător, asigură faptul că sistemele utilizate pentru cheltuirea fondurilor UE în țări terțe permit obținerea de date relevante în vederea folosirii datelor respective pentru evaluarea și gestionarea riscurilor de fraudă (cum ar fi dubla finanțare, inflația costurilor, procedurile de achiziții necinstite, conflictele de interese, coluziunea); de asemenea, ori de câte ori este necesar, ar putea fi create grupuri de colaborare în rețea și instrumente informatice/digitale adecvate care să vizeze detectarea timpurie și prevenirea riscurilor de fraudă și a cazurilor de fraudă legate de sectorul ajutorului extern.

Pentru componenta internă

În conformitate cu Regulamentul financiar și cu normele de aplicare folosite la efectuarea verificărilor *ex ante* și *ex post*, JRC a instituit Grupul consultativ pentru achiziții publice, sub conducerea directorului general adjunct. Acesta efectuează controale *ex ante* privind aspectele juridice și de reglementare ale procedurilor de achiziții și oferă recomandări ordonatorului de credite subdelegat înainte de adoptarea deciziei de atribuire. Controalele efectuate de grup sunt menite să reducă riscurile legale și reputaționale pentru Comisie. Aceste controale sunt complementare celorlalte controale *ex ante* efectuate de Unitatea Finanțe și Achiziții Publice și de serviciile de asistență existente la amplasament.

Strategia JRC privind controalele *ex post* este pusă în aplicare utilizând o metodologie de eșantionare stratificată reprezentativă. Pentru selectarea celor 2024 de plăți supuse controlului, au fost utilizate criterii de selecție multiple (inclusiv eșantionarea aleatorie). În 2024 au fost selectate 134 de plăți din diferite amplasamente ale JRC. În plus, au fost efectuate controale *ex post* cu privire la 51 de dosare de achiziții legate de angajamente juridice asociate plăților efectuate. Recomandările auditurilor sunt monitorizate și puse în aplicare în timp util.

Strategia antifraudă a JRC a fost actualizată în decembrie 2024, în conformitate cu strategia antifraudă a Comisiei și cu cea mai recentă metodologie a OLAF.

3. IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

3.1. Rubrica (rubricile) din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate)

(1) Noile linii bugetare solicitate

Rubrica din cadrul financiar multianual	Linia bugetară	Tipul de cheltuieli
	Numărul	Dif./Nedif.
2	04 01 04 – Cheltuieli de sprijin pentru cooperarea internațională în materie de securitate nucleară – Dezafectare	Nedif.
2	04 05 01 – Cooperare internațională în materie de securitate nucleară	Dif.
2	04 05 02 – Cooperare internațională în materie de securitate nucleară – Provizionarea fondului comun de provizionare	Dif.
2	04 05 03 – Programul de dezafectare și de gestionare a deșeurilor radioactive al Centrului Comun de Cercetare (JRC)	Dif.
2	04 05 99 01 – Finalizarea programului ICSN anterior (înainte de 2028)	Dif.
2	04 05 99 02 – Finalizarea programului de dezafectare anterior (înainte de 2028)	Dif.

3.2. Impactul financiar estimat al propunerii asupra creditelor

3.2.1. Sinteza impactului estimat asupra creditelor operaționale

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite operaționale
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite operaționale, conform explicațiilor de mai jos

3.2.1.1. Credite din bugetul votat

milioane EUR (cu trei zecimale)

Rubrica din cadrul financiar multianual	Numărul	2
--	---------	---

			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	TOTAL CFM 2028-2034
Credite operaționale										
04 05 01 – Cooperare internațională în materie de securitate nucleară	Angajamente	(1a)	49	37	44	46	52	57	65	350
	Plăți	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 05 02 – Cooperare internațională în materie de securitate nucleară – Provizionarea fondului comun de provizionare	Angajamente	(1b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Plăți	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
04 05 03 – Programul de dezafectare și de gestionare a deșeurilor radioactive al Centrului Comun de Cercetare (JRC)	Angajamente	(1c)	86	66	77	82	92	101	112	616
	Plăți	(2c)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Credite cu caracter administrativ finanțate din bugetul unor programe specifice ^[1]										
04 01 04 – Cheltuieli de sprijin pentru ICSN-D (Cooperare internațională în materie de securitate nucleară – Dezafectare)		(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
TOTAL credite	Angajamente	=1a+1b+1c+ 3	135	103	121	128	144	158	177	966
	Plăți	=2a+2b+2c+ 3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

^[1] Asistență tehnică și/sau administrativă și cheltuieli de sprijin pentru punerea în aplicare a programelor și/sau a acțiunilor UE (fostele linii „BA”), cercetare indirectă și cercetare directă.

Rubrica din cadrul financiar multianual	4	„Cheltuieli administrative” ^[1]
--	---	--

DG: <.....>		Anul 2028	Anul 2029	Anul 2030	Anul 2031	Anul 2032	Anul 2033	Anul 2034	TOTAL CFM 2028-2034
Resurse umane		4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	28,952
Alte cheltuieli administrative		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
TOTAL DG <.....>	Credite	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	28,952

TOTAL credite în cadrul RUBRICII 4 din cadrul financiar multianual	(Total angajamente = Total plăți)	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	28,952
---	--------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

milioane EUR (cu trei zecimale)

		Anul 2028	Anul 2029	Anul 2030	Anul 2031	Anul 2032	Anul 2033	Anul 2034	TOTAL CFM 2028-2034
TOTAL credite în cadrul	Angajamente	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

RUBRICILOR 1-4									
din cadrul financiar multianual	Plăți	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

[1]

Pentru determinarea creditelor necesare, ar trebui utilizate cifrele anuale privind costurile medii disponibile pe pagina web BUDGpedia.

3.2.3. Sinteza impactului estimat asupra creditelor administrative

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite cu caracter administrativ
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite cu caracter administrativ, conform explicațiilor de mai jos

3.2.3.1. Credite din bugetul votat

CREDITE VOTATE	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	TOTAL 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RUBRICA 4								
Resurse umane	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	28,952
Alte cheltuieli administrative ^[1]	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotal de la RUBRICA 4	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	4,136	28,952
În afara RUBRICII 4								
Resurse umane	2,424	2,424	2,424	2,424	2,424	2,424	2,424	16,968
Alte cheltuieli cu caracter administrativ ^[2]	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotal în afara RUBRICII 4	2,424	2,424	2,424	2,424	2,424	2,424	2,424	16,968
TOTAL	6,560	6,560	6,560	6,560	6,560	6,560	6,560	45,920

^[1] Creditele pentru „Alte cheltuieli administrative” vor fi completate într-o etapă ulterioară.

^[2] Creditele pentru „Alte cheltuieli cu caracter administrativ” vor fi completate într-o etapă ulterioară.

3.2.4. Necesarul de resurse umane estimat

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de resurse umane
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de resurse umane, conform explicațiilor de mai jos

3.2.4.1. Finanțare din bugetul votat

Estimări în echivalent normă întreagă (ENI)

CREDITE VOTATE	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Posturi din schema de personal (funcționari și agenți temporari)							
20 01 02 01 (la sediu și în reprezentanțele Comisiei)	22	22	22	22	22	22	22
20 01 02 03 (delegațiile UE)	0	0	0	0	0	0	0
(cercetare indirectă)	0	0	0	0	0	0	0
(cercetare directă) ⁵⁴	27	27	27	27	27	27	27

⁵⁴ Personalul va fi finanțat din Programul de R&T al Euratom.

Alte linii bugetare (a se preciza)	0	0	0	0	0	0	0
• Personal extern (în ENI)							
20 02 01 (AC, END din „pachetul global”)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END și JPD în delegațiile UE)	0	0	0	0	0	0	0
Linie de sprijin admin.	– la sediu	24	24	24	24	24	24
[XX.01.YY.YY]	– în delegațiile UE	0	0	0	0	0	0
(AC, END – cercetare indirectă)		0	0	0	0	0	0
(AC, END – cercetare directă) ⁵⁵		20	20	20	20	20	20
Alte linii bugetare (a se preciza) – rubrica 4		0	0	0	0	0	0
Alte linii bugetare (a se preciza) – în afara rubricii 4		0	0	0	0	0	0
TOTAL		93	93	93	93	93	93

Personalul necesar pentru punerea în aplicare a propunerii (în ENI):

(1)	(2) Personal ce urmează să fie acoperit de personalul actual disponibil în cadrul serviciilor Comisiei	(3) În mod excepțional, personal suplimentar*		
(4)	(5)	(6) Personal ce urmează să fie finanțat în cadrul rubricii 4 sau Cercetare	(7) Personal ce urmează să fie finanțat de la linia BA	(8) Personal ce urmează să fie finanțat din taxe
(9) Posturi din schema de personal	(10) 47	(11) 2	(12) N/A	(13)
(14) Personal extern (AC, END, INT)	(15) 26	(16) 10	(17) 8	(18)

Descrierea sarcinilor care trebuie efectuate de:

Funcționari și personal temporar	
Personal extern	

⁵⁵ Personalul va fi finanțat din Programul de R&T al Euratom.

3.2.5. *Prezentare generală a impactului estimat asupra investițiilor legate de tehnologia digitală*

TOTAL credite pentru componenta digitală și IT	Anul 2028	Anul 2029	Anul 2030	Anul 2031	Anul 2032	Anul 2033	Anul 2034	TOTAL CFM 2028-2034
RUBRICA 4								
Cheltuieli IT (corporative)	0,763	0,763	0,763	0,763	0,763	0,763	0,763	5,341
Subtotal de la RUBRICA 4	0,763	0,763	0,763	0,763	0,763	0,783	0,763	5,341
În afara RUBRICII 4								
Cheltuieli de politică IT pentru programele operaționale	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	2,52
Subtotal în afara RUBRICII 4	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	2,52
TOTAL	1,123	1,123	1,123	1,123	1,123	1,123	1,123	7,861

3.2.6. *Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual actual*

Propunerea/inițiativa:

- ☐ poate fi finanțată integral prin realocarea creditelor în cadrul rubricii relevante din cadrul financiar multianual (CFM)
- ☐ necesită utilizarea marjei nealocate din cadrul rubricii corespunzătoare din CFM și/sau utilizarea instrumentelor speciale, astfel cum sunt definite în Regulamentul privind CFM
- ☐ necesită revizuirea CFM

3.2.7. *Contribuțiile terților*

Propunerea/inițiativa:

- ☒ nu prevede cofinanțare din partea terților
- ☐ prevede cofinanțare din partea terților, estimată mai jos:

Credite în milioane EUR (cu 3 zecimale)

	Anul 2028	Anul 2029	Anul 2030	Anul 2031	Anul 2032	Anul 2033	Anul 2034	Total
A se preciza organismul care asigură cofinanțarea								

TOTAL credite cofinanțate								
---------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

3.3. Impactul estimat asupra veniturilor

- ☒ Propunerea/inițiativa nu are impact financiar asupra veniturilor.
- ☐ Propunerea/inițiativa are următorul impact financiar:
 - ☐ asupra resurselor proprii
 - ☐ asupra altor venituri
 - ☐ vă rugăm să precizați dacă veniturile sunt alocate unor linii de cheltuieli

milioane EUR (cu trei zecimale)

Linia bugetară pentru venituri:	Credite disponibile pentru exercițiul financiar în curs	Impactul propunerii/inițiativei ⁵⁶						
		Anul 2028	Anul 2029	Anul 2030	Anul 2031	Anul 2032	Anul 2033	Anul 2034
Articolul								

Pentru veniturile alocate, a se preciza linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate).

N/A

Alte observații (de exemplu, metoda/formula utilizată pentru calcularea impactului asupra veniturilor sau orice alte informații).

N/A

4. DIMENSIUNILE DIGITALE

4.1. Cerințe cu relevanță digitală

N/A

4.2. Date

N/A

4.3. Soluții digitale

(19) Comisia Europeană va fi responsabilă pentru dezvoltarea și menținerea soluției

⁵⁶ În ceea ce privește resursele proprii tradiționale (taxe vamale, cotizații pentru zahăr), sumele indicate trebuie să fie sume nete, și anume sumele brute după deducerea unei cote de 20 % pentru costurile de colectare.

digitale. Fără a aduce atingere Regulamentului (UE) 2016/679, Comisia Europeană asigură securitatea, integritatea, autenticitatea și confidențialitatea datelor colectate și stocate în scopul prezentului regulament.

4.4. *Evaluarea interoperabilității*

N/A

4.5. Măsuri de sprijinire a implementării digitale

N/A